

ဝိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

စာအုပ်နှင့်စာ မောင်ထင်

ဒုတိယအကြိမ်

mgyoe.com

မနုဿလူသားတို့၏
 အသိဉာဏ်ပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းသည်
 လူ့ဘောင်လောက
 ယဉ်ကျေးမှုအဆောက်အအုံ အတွက်
 အခြေခံ ဖြစ်သည်။
 ယင်း အခြေခံလုပ်ငန်းအတွက်
 စာကို တီထွင်ကြံဆခြင်းသည်
 အနုမြူစွမ်းအင်ကို ထုတ်လုပ်သော
 တီထွင်ကြံဆခြင်းထက် ပို၍
 အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော
 ကြံဆခြင်း ဖြစ်သည်။

စာအုပ်နှင့်စာ မောင်ထင်




 mgh0007
 2,000.00 KS

စာအုပ်နှင့်စာ မောင်ထင်

စာမျက်နှာ ၁၅၅ + မျက်နှာ၊ ၁၂ • ဂဇင်တီ x ၁၈ • ၅ ဝင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၇၊ မေလ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

၂၀၀၆ မြစ်ကွေ့စာအုပ်တိုက်၏ပထမအကြိမ်ကို အနည်းငယ်ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်သည်။

ရောင်းစျေး ၂၀၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်



စာအုပ်နှင့်စာ
မောင်ထင်

ဒုတိယအကြိမ် ၂၀၁၅

mgyoe.com

mgyoe.com

မာတိကာ

- မောင်ထင်	က
- ဒုတိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အမှာစာ	င
၁။ စာ	၁
၂။ စာအုပ်	၉
၃။ ပုဂံခေတ်ဦးနှင့် မြန်မာစာအရေးအသား	၂၁
၄။ ပုဂံခေတ်စကားပြေ ၁	၃၅
၅။ ပုဂံခေတ်စကားပြေ ၂	၄၇
၆။ ပင်းယခေတ် စကားပြေ	၆၀
၇။ အင်းဝခေတ်စာပေ	၆၉
၈။ ခေတ်သစ်စာပေ သမိုင်းမှတ်တိုင်များ	၇၂
၉။ မြန်မာစကားပြေအကြောင်း	၈၁
၁၀။ ကဗျာဆိုတာ	၈၉
၁၁။ ကဗျာဟူသည်	၉၇
၁၂။ လူထုနှင့် ဆက်စပ်နေသော ကဗျာ	၁၀၂
၁၃။ ကဗျာစပ်ချင် ကာရန်သင်	၁၁၀
၁၄။ စာရေးခြင်း အတတ်ပညာ	၁၁၈

၁၅။ စာအကြောင်းပေအကြောင်း	၁၃၀
၁၆။ မြန်မာစာထုံးစံမူ	၁၄၃
၁၇။ စကားပြေ အရေးအသား	၁၅၂



မောင်ထင်

၁၉၀၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် အဖ ဦးတရောင်၊ အမိ ဒေါ်စိန်ပွင့် တို့မှ ဧရာဝတီတိုင်း၊ လပွတ္တာမြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ အမည်ရင်း ဦးထင်ဖတ် ဖြစ်သည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ဘီအေ (ဝိဇ္ဇာဘွဲ့) ရရှိသည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် မြောင်းမြမြို့တိုင်းရင်းသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် အထက်တန်းပြ ဆရာ လုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ - ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မြို့ပိုင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၃-၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဌာန လက်ထောက်အတွင်းဝန်၊ ၁၉၄၄-၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် သတင်းနှင့်ဝါဒဖြန့်ချိရေးဌာန ဒုတိယအတွင်းဝန်၊ ၁၉၄၆-၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် အသံလွှင့်ဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန်၊ ၁၉၄၇-၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် လူမှုဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာန (ခေတ္တ) ရခိုင်တိုင်းမင်းကြီး၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး အစိုးရအမှုထမ်းဘဝမှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၀-၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်သတင်းစာ အုပ်ချုပ်မှုအယ်ဒီတာ၊ ၁၉၅၅-၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်စွယ်စုံကျမ်းအတိုင်ပင်ခံ၊ ၁၉၅၅-၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်တိုင်း သတင်းထောက်နှင့် အလွတ်သတင်းစာ ဆရာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

မြန်မာစာအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်သမိုင်းဌာနတွင် သမိုင်းဖြစ်ရပ်မှန်ပြုစုရေးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်း ကောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၃ မှစ၍ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် စာအမျိုးမျိုး ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် 'ငဘ' ဝတ္ထုကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုကို တရုတ်၊ ရုရှား၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်ဘာသာများဖြင့် ပြန်ဆိုထုတ်ဝေ ခြင်း ခံရသည်။

ရေးသားခဲ့သော စာအုပ်များမှာ ကိုဒေါင်း (၁၉၃၇)၊ ဘာအရေးကြီး ဆုံးလဲနှင့် အာဇာနည်မိခင်ပြဇာတ် (၁၉၄၄)၊ ငဘ (၁၉၄၇)၊ ယော အတွင်းဝန်ဦးဘိုးလှိုင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ (၁၉၆၀)၊ မျိုးဖျက်ရန်သူ (၁၉၆၀)၊ ဗမာ့နိုင်ငံရေးသုခမိန် (၁၉၆၅)၊ မုန်တိုင်းထဲက နဖူးစာ (ဘာသာပြန်) (၁၉၆၅)၊ မြန်မာ့လယ်ယာမြေစနစ် (၁၉၆၆)၊ မိုပါဆွန်းဝတ္ထုတိုများ (ဘာသာပြန်) (၁၉၆၆)၊ လောကအမြင် (၁၉၆၆)၊ မောင်ထင်၏ ဝတ္ထု တိုများ (၁၉၆၈)၊ ကမ္ဘာစာပေအညွှန်း (အိန္ဒိယ၊ အီရန်၊ အာရပ်) (၁၉၇၄)၊ မြို့အုပ်ပုံပြင် (၁၉၇၆) ကမ္ဘာစာပေအညွှန်း (တရုတ်၊ ဂျပန်) (၁၉၇၆)၊ ကမ္ဘာစာပေအညွှန်း (ဟေးဗရူး၊ ဂရိ၊ ရောမ) (၁၉၇၇)၊ အနာဂတ္တိကျမ်း (ဘာသာပြန်) (၁၉၇၇) မြင်ဝါတောင် (၁၉၇၇)၊ ကမ္ဘာစာပေအညွှန်း (အင်္ဂလိပ်) (၁၉၈၁)၊ ဂန္ထဝင်သံခိပ် (၁၉၉၉)၊ မြို့အုပ်မင်းဆို ဘုံရုံကဗျာ များ (၂၀၀၁) အတွေးပဒေသာ (၂၀၀၂)၊ မိုးပေါ်သို့လိမ့်ကျခြင်း (ဘာသာ ပြန်) (၂၀၀၃)၊ စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများ (၂၀၀၄)၊ မြန်မာ့ဆယ်နှစ် လရာသီအကြောင်း (၂၀၀၅)၊ စာအုပ်နှင့်စာ (၂၀၀၆)၊ ကမ္ဘာစာပေ

အညွန့်ပေါင်းချုပ် (၂၀၀၈)၊ ကျွန်တော်ဘာကြောင့် စာရေးရသလဲ (၂၀၀၈)၊ ပုဂ္ဂလအဘိဓာန် (၂၀၀၉) ရာပြည့်မောင်ထင်အမှတ်တရစာစု များ (၂၀၀၉)၊ လူကြီးများဖတ်ဖို့ ပုံပြင် (၂၀၀၉)၊ ရုပ်ပုံလွှာ (၂၀၁၀)၊ ရွေးကောက်ပွဲဒဏ္ဍာရီ (၂၀၁၄)၊ အာဒိကပ္ပ (၂၀၁၆)၊ ကျွန်မ ဒီမိုကရေစီ (၂၀၁၇)၊ တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၈၁ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်) ကို 'ဂါလီဗာ၏ ခရီးစဉ်' ဖြင့်ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် ပခုက္ကူဦးအုန်းဖေဆု (တစ်သက် တာ စာပေဆု) ကို ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအကြိမ် မြတ်မိခင် စာပေဆိုင်ရာ ဂုဏ်ထူး ဆောင်ဆုများထဲမှ မိဘမေတ္တာစာပေ ဂုဏ်ရည်ဆုကို ဦးအုန်းဖေ (တက်တိုး)၊ ဦးဘုန်းကျော် (နတ်မောက်ဘုန်းကျော်) တို့နှင့်အတူ ချီးမြှင့် ခံရသည်။

၂၀၀၃ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသားစာပေ တစ်သက်တာစာပေဆု (ဝိဇ္ဇာဘာသာရပ်) ကို ရရှိခဲ့သည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ ၂၉ ရက် နံနက် ၈:၀၀ နာရီတွင် အင်းစိန် မြို့နယ်၊ မြို့သစ် (က + ခ) ရပ်ကွက်၊ က/၄ လမ်း၊ အမှတ် ၂၄၈ နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်သည်။



mgyc.com

mgyc.com

ဒုတိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အမှာစာ

စာအုပ်နှင့်စာ ဆောင်းပါးတွေကို မြစ်ကွေ့စာအုပ်တိုက်က ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှာ ပထမဆုံးပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေဖို့စီစဉ်တဲ့အချိန်ဟာ အဖေ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေတဲ့အချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်ထဲက အဖေ့ရဲ့ဆောင်းပါးတွေဟာ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်စုစည်းပြီး ဘာသာပြန်စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဆရာမောင်ကြည်သန့်က အစီအစဉ်တကျဖြစ်အောင် ရွေးချယ်ပေးထား တဲ့ ဆောင်းပါးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်တွင် ကံအားလျော်စွာပဲမြစ်ကွေ့စာအုပ်တိုက်က အဖေ့ ရဲ့စာတွေကို စာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေချင်ပါတယ်လို့ ကမ်းလှမ်းလာ ချိန်မှာ ကျွန်တော် စုစည်းထားတဲ့ဆောင်းပါး ၁၇ ပုဒ်စာရင်းကို ပြလိုက် ပါတယ်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်ကနေ ၂၀၀၂ ခုနှစ်အထိ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၊ စာပေ လုပ်သားမဂ္ဂဇင်း၊ အင်းစိန်မဂ္ဂဇင်း၊ မြရည်နန္ဒာ - မိတ္ထီလာမဂ္ဂဇင်း၊ ရွှေတံခါးမှူးမဂ္ဂဇင်း၊ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ကြေးမုံသတင်းစာနဲ့ လုပ်

သားပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာတွေမှာ အဖေ ရေးခဲ့သမျှဆောင်းပါးတွေ ထဲက မြန်မာစာအရေးအသား၊ မြန်မာစကားပြေအရေးအသား၊ စာရေးခြင်း အတတ်ပညာ၊ စာအကြောင်း ပေအကြောင်း၊ ကဗျာဆိုတာ စတဲ့ စာပေဆိုင်ရာ ဆောင်းပါး ၁၇ ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ပြီး တစ်ပေါင်းတည်းစုစည်းပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဖို့ စီစဉ်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

စာအုပ် တစ်အုပ်မှာ ပုံနှိပ်မှတ်တမ်းနဲ့ မာတိကာပါမှ စာအုပ်အင်္ဂါရပ်နဲ့ ပြည့်စုံတယ်လို့ ယေဘုယျသိထားတာမို့ အဖေရဲ့ခွင့်ပြုချက်နဲ့ အဖေရဲ့ အမှာစာကို မထည့်တော့ဘဲ ထုတ်ဝေဖို့ စိုင်းပြင်းခဲ့ကြပါတယ်။

အဖေရဲ့ အမှာစာကို မထည့်ဖြစ်ရတဲ့အကြောင်းက အဖေမှာ မျက်စိဝေဒနာကြောင့် စာရေး၊ စာဖတ် မလုပ်နိုင်တော့တဲ့ အချိန်ဖြစ်နေတာမို့ အဖေကို နားပူ နားဆာ မလုပ်တော့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စာအုပ်နှင့် စာ စာအုပ်ထွက်ရှိချိန်ဟာ ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖေကွယ်လွန်ပြီး ငါးလအကြာမှ စာအုပ်ထွက်ရှိလာတာမို့ အဖေရဲ့ ခွင့်ပြုချက်နဲ့ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ စာအုပ်ကို အဖေမြင်တွေ့သွားခွင့် မရခဲ့ပါဘူး။

အခု ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေရာမှာ မူလဆောင်းပါး၊ ၁၇ ပုဒ်ကိုပဲ ဆောင်းပါးပုဒ်ရေ အတိုးအလျှော့မရှိဘဲ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆောင်းပါး အမှတ်စဉ် ၆၊ ပင်းယခေတ် မြန်မာစကားပြေ ဆောင်းပါးကိုတော့ မူရင်းသတင်းစာ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်အတိုင်း ပင်းယခေတ် စကားပြေလို့ ခေါင်းစဉ်ပြင်ဆင်ပုံနှိပ်ထားပါတယ်။

ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်နှင့် စာ စာအုပ်ကို စီစဉ်တဲ့ အချိန်မှာ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်တွေကို အစီအစဉ်တကျ ဖြစ်အောင် ရွေးချယ်ပေးခဲ့တဲ့ ဆရာမောင်ကြည်သန့်ဟာ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၂၅ ရက်နေ့၊ အသက် ၇၇ နှစ်အရွယ်မှာ နှလုံးရောဂါနဲ့

ကွယ်လွန်သွားရှာပြီဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်နှင့်စာ ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေ စဉ်က ဒီစာအုပ်ကို အဖေ မြင်တွေ့ခွင့်မရခဲ့ပေမယ့် ဆရာမောင်ကြည်သန့် က မြင်တွေ့သွားခဲ့ရပါတယ်။ အခု ဒုတိယအကြိမ်ပြန်ပြီး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ တဲ့အခါမှာ ဆရာမောင်ကြည်သန့်ခမျာ မြင်တွေ့ခွင့်ရမသွားရှာပါဘူး။ စာအုပ်နှင့် စာ စာအုပ်ပြုစုသူ ဆရာမောင်ထင်နဲ့ စာမူတွေကို ရွေးချယ် စိစစ်ပေးတဲ့ ဆရာမောင်ကြည်သန့်တို့နှစ်ဦးကို ဒီအမှာစာနဲ့ပဲ ဝမ်းနည်း ကြောင်းမှတ်တမ်းတင်ပါတယ်။

အဖေ (ဆရာမောင်ထင်) ရဲ့ ကျန်ရှိသေးတဲ့ စာပေဆိုင်ရာ ဆောင်း ပါးတွေကိုလည်း နောင် အလျဉ်းသင့်သလို စုစည်းပြီး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင် အောင် ကြိုးစားပါဦးမယ်။

(ညီကိုး)

အင်းစိန်မြို့နယ်
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး
၂၀၁၇၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၈



• mgyoe.com

mgyoe.com

စာ

“သွေးသောက်အတွက် စာကလေးတစ်ပုဒ်လောက်ရေးဦးမှ” ဟူ၍ စိတ်ထဲတွင် ကူးမိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ‘ဂန္ထလောက’ မဂ္ဂဇင်းထဲမှနေ၍ စာပေသစ်၏ ခေတ်ကို အစမ်းပျိုးကြသော အတိတ်ကို ပြန်ပြောင်းတွေးမိတော့၏ ။

ယခုကာလ၌ တော်လှန်ရေးဟူသော ဝေါဟာရသည် ခေတ်စားလျက်ရှိသည်။ သို့သော် ထိုခေတ်စမ်းစာပေခေတ်က လုပ်ငန်းမှာ စာပေတော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းသက်သက်ပင် ဖြစ်လင့်ကစား တော်လှန်ရေးဟူသော ဝေါဟာရကို သုံးရကောင်းမှန်းလည်း မသိ၊ တော်လှန်ရေးဟူသော ဝေါဟာရသည် ဦးခေါင်းထဲသို့ မသိမသာ ဝင်ရောက်လာပြန်ပါလျှင်လည်း လူထု၏ထောက်ခံချက်ကို ကောင်းစွာ မရသေးသဖြင့် ထိုဝေါဟာရကိုပင်လျှင် ဦးခေါင်းထဲမှ နှင်၍ ထုတ်ခံရသည်။ သို့ရာတွင် ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းထဲ၌ အင်္ဂလိပ်လို ကျွန်တော် ရေးခဲ့သမျှသော ခေတ်စမ်းစာပေ ဝေဖန်စာ ဆောင်းပါးတို့တွင်မူကား (Literary Revolution) ဟူသော စကားကို တွင်တွင်သုံးခဲ့လေပြီ။

ထို့ကြောင့် တော်လှန်ရေးစာပေများမှာ ခေတ်စမ်းစာပေဟူသော အမည်နှင့်သာလျှင် တင်းတိမ်ခဲ့ရသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် အများနားလည်လွယ်သော စကား၊ အများနားလည်လွယ်သော ဝေါဟာရတို့များဖြင့် ၎င်း၏ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဘဝ၏ကားချပ်ကလေးများကို ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်းနှင့် ရေးသည်။ ထိုအတွင်း ဇော်ဂျီသည် နက်နဲသည့်အတွေးများကို ပေါ်လွင်၍ အများနားလည်လွယ်သော ဝေါဟာရများဖြင့် တန်ဆာဆင်ကာ ကဗျာများ ရေးစပ်သည်။ မင်းသုဝဏ်လည်း သိမ်မွေ့သောစိတ်ကူးယဉ်များ၊ လွမ်းဆွတ်ကြည်နူးဖွယ်သော ဘဝဖြစ်စဉ်များကို နားလည်လွယ်သော စကားလုံးများဖြင့် ကဗျာ ရေးစပ်သည်။

ယခုခေတ်မူ ခေတ်စမ်းစာပေ၏ဟန်မှာ ရိုး၍ပင်သွားချေပြီ။ သို့သော် ထိုစဉ်က ကျွန်ုပ်တို့မှာ ခေတ်စမ်းစာပေခေတ် အထမြောက်ရေးအတွက် အတော်လုံးပန်းခဲ့ကြရသည်။ အများပြည်သူတို့က ထိုခေတ်ကို ဗြုန်းခနဲလက်ခံကောင်းသည်ဟု ယူဆကြသည်မဟုတ်။ ခေတ်စမ်းသမားတစ်စုတို့အား ထေ့လုံး၊ ကော်လုံး၊ ဆဲလုံးများဖြင့် ရေရွတ်ကြကုန်သည်။ စကားပြင်နှင့် ပတ်သက်၍ ခေတ်စမ်းသမားတို့ကို ဦးဘသန်း (ထိုစဉ်က ရာဇဝတ်ဌာနတွင် အလုပ်လုပ်နေသည်) က သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စကားပြင်ကို ဖတ်ရသည်မှာ စက်ပျက်နေသော မော်တော်ဆိုင်ကယ်၏ 'အိပ်ဇော' ပိုက်မှ တဖွတ်ဖွတ်မြည်သော အသံနှင့်တူသည်ဟု ဆိုသည်။ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ် စသော ခေတ်စမ်းသမားတို့၏ ကဗျာများမှာလည်း ကိုခွေးအရွယ် ကလေးငယ်တို့အတွက် သားချောကဗျာသာသာမျှသာ ရှိသည်ဟု အများက မှတ်ချက်ချကြလေသည်။

တက္ကသိုလ်ရှိ ခေတ်စမ်းသမားအချို့တို့မှာ ထိုဝေဖန်ချက်တို့ကို သိရှိရသောအခါ 'အိမ်မြှောင်အမြီးပြတ်' သကဲ့သို့ ရှိရပေသည်။ ထို့

ကြောင့် ခေတ်စမ်းသမားတစ်စုတို့သည် အင်္ဂလိပ်လိုတစ်မျိုး၊ မြန်မာလို တစ်ဖုံ၊ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းများတွင်လည်းကောင်း၊ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်၌လည်း ကောင်း၊ သူရိယသတင်းစာ၌လည်းကောင်း အချေအတင်ဆောင်းပါးများ ကို အပြန်အလှန် ရေးကြကုန်၏။ ခေတ်စမ်းသမားဘက်က စောဒက တက်စရာရှိသမျှကို ပြည်သူအများအား တင်ပြပေးမည့် ပင်တိုင်သတင်း စာ မဂ္ဂဇင်းများ မရှိချေ။

ထိုအတွင်း ဦးထွန်းဖေ (ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဌာနဝန်ကြီး) သည် ဘိုင်ကျနေရာမှ တစ်စခန်းထ၍ 'မြန်မာ့နေ့စဉ်' ကို တည်ထောင်လေ သည်။ ခေတ်စမ်းသမားတို့၏ ကျေးဇူးသည် 'မြန်မာ့နေ့စဉ်' (တစ်နည်း အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဦးထွန်းဖေ) အပေါ်၌ များစွာ ရှိလေသည်။ အကြောင်း သော် တစ်မူကား မောင်ကကြီး၊ မောင်ခခွေး၊ ထဆင့်ထူးစသော ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးသားသော ခေတ်စမ်းသမားတို့၏ အာဘော်ဖြစ်သော ဆောင်းပါးတို့သည် 'မြန်မာ့နေ့စဉ်' ထဲ၌ ပါဝင်အသုံး တော်ခံခွင့်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်ဆို လျှင် မောင်ကကြီးတို့က တစ်ဖက်၊ ရသေ့ဦးစိန္တာတို့က တစ်ဖက် ခေတ် စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ကလောင်စမ်းကြသည်။ စာပေအကြောင်း ကလောင်စစ်ပွဲ ခင်းကျင်းနေသည့်အထဲမှ 'မြန်မာ့နေ့စဉ်' (တစ်နည်း အားဖြင့် ဦးထွန်းဖေ) သည် စုံးစုံးနစ်ရရှာလေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်စမ်းလူသိုက်မှာ မြန်မာ့နေ့စဉ်ကြီးပျောက်ကွယ်သွား သည့်အတွက် နှမြောတသ ပူဆွေးမိသည် မှန်ပါ၏။ သို့သော် အလွမ်း သယ်ရုံမျှဖြင့် မြန်မာ့စာပေတော်လှန်ရေးကိစ္စကို အသက်ဆက်ပေးနိုင် မည် မဟုတ်ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အာဘော်ကို ပပြတ်တင်ဆက်ပေးနိုင် သော... 'ဂန္ထလောက' ကိုသာလျှင် အားကိုးအားထားပြုကာ ကလောင်ရှင် များ စုကြရလေသည်။ ယင်းသို့ စုကြသည့်ကိစ္စ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် 'ဂန္ထ

လောက အယ်ဒီတာ ကိုခန့်အား ချန်လှပ်ထား၍ မဖြစ်ပြီ။ သူ့အရင်က သခင်ဘသောင်းသည် စာပေတော်လှန်ရေးအတွက် ချုပ်ပိတ်ပေါင်းများကို ရှင်းလင်း၍ ခေတ်စမ်းလောကကို တီထွင်ပေးခဲ့ပြီ။ သို့သော် သူ့ခြေရာကို မှန်မှန်နင်းနိုင်သူမရှိလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုးပမ်းမှုမှာ နှောင့်နှေးစရာ အကြောင်းရှိပေသည်။ ကိုခန့်၏လုံ့လကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်၊ သိန်းနေနွယ်၊ မောင်ထင်၊ ကုသ၊ မြကေတု၊ တက်တိုး၊ မောင်ဖြူ၊ နွယ်စိုး၊ ခင်လေးမောင် စသော ကလောင်ရှင်များနှင့်တကွ ကျွန်တော် ယခု ပြုန်းခနဲ ကလောင်အမည်များ မမှတ်မိသော ပါမောက္ခ ဦးအေးမောင် စသည့် ကလောင်ရှင်များသည် ဂန္ထလောကထဲမှနေ၍ မြန်မာဂန္ထဝင်အသစ်ကို မြေစမ်းခရမ်းပျိုးခဲ့ကြလေသည်။

သို့ရာတွင် ထိုကလောင်ရှင်များ ဤကဲ့သို့ မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင် စုဝေး နိုင်သည့်ကိစ္စ၌ ကျွန်ုပ်တို့၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော ကွယ်လွန်သူ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ ကျေးဇူးကိုလည်း မေ့ပစ်၍ ရနိုင်ကောင်းသည် မဟုတ်။

ထိုခေတ်က စာရေးဆရာတို့သည် ခေတ်စမ်းစာပေတို့ကို အတော်ပင် မျက်စိစပါးမွေးစူးခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ခေတ်၏ ပြောင်းလဲခြင်းကို မမှတ်မသန်စောင့်၍ ကြည့်နေကြသော စာရေးဆရာအချို့တို့သည် ခေတ်စမ်းစာပေကို ဝါးလုံးရှည်နှင့် သိမ်းကျုံး၍ မရမ်းခဲ့ကြပေ။ ပီမိုးနင်းကဲ့သို့သော စာရေးဆရာကြီးတို့က အထူးပင် အားပေးလိုက်သေးသည်။ သို့ရာတွင် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကဲ့သို့သော ရှေးဟောင်းမြန်မာအနုပညာရှင်တစ်ဦးက ခေတ်စမ်းစာပေအပေါ်၌ အကြင်နာကင်းမဲ့စွာ ဝေဖန်လိုက်ပါက အတော်ပင် အသည်းထိတ်စရာ မဟုတ်ပါလော။

တစ်နေ့သောအခါ (ပဲခူးကျောင်းဆောင်လား၊ အင်းဝကျောင်းဆောင်လား ကျွန်တော် ယခုမမှတ်မိ) တစ်ခုသော ကျောင်းဆောင်ဝယ်

မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဟောပြောပွဲ၌ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုက 'ခေတ်စမ်းကဗျာ' ကို ခေတ်၏ တိုးတက်မှုကြောင့် ပေါ်ထွန်းလာသော စာပေသစ်အဖြစ်ဖြင့် လက်ခံကြောင်း၊ သို့ရာတွင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်အပ်ကြောင်း၊ မြန်မာကဗျာကိုမည်သို့ အသွင်ပြောင်းပြောင်း လေးလုံးတစ်ပိုဒ် ကာရန်ယူသည့်မှုကို ဖျက်ဆီး၍ မရ ကောင်းသည့်အကြောင်း စသဖြင့် အကျယ်တဝင့်ဟောပြောသွားလေသည်။

ထိုသည်မှစ၍ ခေတ်စမ်းသမားအချို့တို့သည် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်၌ စုဝေးကြကုန်၏။

ဤသို့ စုဝေးနိုင်ကြသည့် အကြောင်းဇာစ်မြစ်ကို ရှာပြန်ပါလျှင် လည်း သခင်နုနှင့် တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေတို့၏ ကျေးဇူးနှင့် ခေတ်စမ်းသမားတို့သည် မကင်းနိုင်ပေ။ ထိုသူနှစ်ဦးမှာ စာပေထဲ၌ ပျော်မွေ့ရင်း နိုင်ငံရေးကို လက်တွေ့လုပ်နေကြသူ ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ် ခေတ်စမ်းစာပေ၏ လှုပ်ရှားမှု၌ သခင်နုသည် မပါဝင်ခဲ့ပေဟူ၍ သာမန်အားဖြင့် ဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ သူသည် မင်းသုဝဏ်၊ ဇော်ဂျီ၊ သိပ္ပံမောင်ဝတို့နှင့် တစ်ပြေးတည်း ဂန္ဓလောကတွင် ဝင်ရောက်ရေးသားခဲ့သူ မဟုတ်၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်ကစ၍ ဘာနဒ်ရှော့ကို အစွဲပြုကြီးစွဲကာ ပြဇာတ်ရူး ရူးနေသူ ဖြစ်သည်။ ပြဇာတ်တိုကလေးများကိုရေးကာ ဟိုသတင်းစာ၊ ဒီဂျာနယ် စသည်တို့ကို တစ်ပို့တည်း ပို့နေခဲ့သည်။

သို့သော် ၁၉၂၅ ခုနှစ်မှသည် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်အထိ သခင်နုသည် ခေတ်စမ်းသမားများနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်၏ နောက်အဖို့၌ခေတ်စမ်းသမားများ ခေတ်လက်တည့်စမ်းနေကြသောအခါ သခင်နု၏ ပြဇာတ်များကို စာဖတ်ပရိသတ်တို့ ဖတ်ဖူးကုန်ကြပြီ။ သို့သော် သူ့ကို စာဖတ်ပရိသတ်က ခေတ်စမ်းသမားစာရင်းထဲ ဆွဲမသွင်းခဲ့

ပေ။ ထို့ကြောင့် သာမန်အားဖြင့်ဆိုသော် သခင်နုသည် ခေတ်စမ်းစာပေ၏ လှုပ်ရှားမှုတွင် မပါဝင်ခဲ့ဟု အထက်က ကျွန်ုပ်ဆိုခဲ့သည်။

တကယ်တမ်းအားဖြင့် ပြောရလျှင် သခင်နုသည် သူ့ဟာသူ တစ်ဘာသာခရီးသွားနေသော်လည်း သူ့အရေးအသားတို့က သူ၏ ခေတ်စမ်းသမားဘဝကို ဖော်ပြနေလေသည်။ ထို့ကြောင့် သခင်နု၏ အရေးအသားကို လက်ခံနိုင်သော ပရိသတ်အဖို့ ခေတ်စမ်း၏ အရေးအသားကိုလည်း လက်မခံနိုင်စရာအကြောင်း မရှိပေ။

ယခုအခါ သိန်းနေနွယ်ဆိုလျှင် ဘယ်သူပါလိမ့်မလဲဟု မေးကြလိမ့်မည်။ သိန်းနေနွယ်သည် ဂန္ထလောကထဲ၌ “ငါ့လင်နှင့် ငါ့ငွေ” ကို ရေးသားခြင်းအားဖြင့် နောင်တစ်ခေတ်အဖို့၌ ‘တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ’ ဟူ၍ ထင်ရှားလာမည့် အရိပ်နိမိတ်များကို ပြလာလေသည်။

‘ငါ့လင်နှင့်ငါ့ငွေ’ ကို ကျွန်တော် မဖတ်ဖူးမီက သိန်းနေနွယ်ဟူသော ကလောင်အမည်ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးသည်။ ဘာမျှ မထူးခြား။ သိန်းဖေကိုလည်း ခဏခဏတွေ့ဖူးသည်။ ဘာမျှမထူးခြား။ ကိုခန့်က ပြောပြမှ “သိန်းဖေနှင့် သိန်းနေနွယ်” ဆိုသည်မှာ ‘တက်ဘုန်းကြီးနှင့် သိန်းဖေမြင့်’ ကဲ့သို့ အတူတူပင်ဟု သိရသည်။ အဲသည်လိုဆိုတော့လည်း ထူးခြားသည်။ ခေတ်စမ်းသမားတစ်ဦး တိုးလာ၍ တစ်အားတက်မိပါသည်။

ထို့နောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ မကြာမီပင်လျှင် ခေတ်စမ်းသမားတို့သည် သိန်းဖေတည်းဖြတ်၍ ကိုခန့်က ထုတ်ဝေသော ‘စာဆိုတော်’ မဂ္ဂဇင်းတွင် စုဝေးကြကုန်လျက် စာပေလောကထဲ၌ လူစွာလုပ်လာကြသည်။ သို့သော် ခေတ်စမ်းဘဝခရီးစဉ်မှာ နှင်းဆီပန်းများခင်း၍ ထားသော သားမွေးကော်ဇောကဲ့သို့ ချောမွေ့သည်မဟုတ်။ ဖုတ်လှိုက် ဖုတ်လှိုက်နှင့် အသက်ဝင်လာသော ‘စာဆိုတော်’ မှာ လေးငါးခြောက်

လမျှ ကြာသောအခါ အသက်ထွက်သွားပြန်လေသည်။

ယခုအခါ ခေတ်စမ်းခေတ်က ပျိုးခဲသော တော်လှန်ရေးစာပေသည် တော်လှန်ရေးစခန်းစဉ်အတိုင်း မှန်မှန်ချီတက်လျက်ရှိသည်။ လှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်၌ တန်ပြန်လှုပ်ရှားမှု ရှိစမြဲပင်။ တော်လှန်ရေး၌လည်း တန်ပြန် တော်လှန်ရေး ရှိရပေဦးမည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ယခုတိုင် တော်လှန်ရေး အသက်အငွေ့ကုန်ပြီဟုဆိုကာ နေသားတကျထိုင်နေ၍ ရသောဘဝသို့ မရောက်သေးချေ။ အကျဉ်းချုံးပြောရလျှင် တော်လှန်ရေး အနည်မထိုင် သေးပေ။

ထို့ကြောင့် ခေတ်ဆန်းထက်ဆန်းကြယ်သော အရေးအသားမျိုးကို ယခုမျက်မှောက်၌ တွေ့ရသည်။ အမှန်မှာ ဆန်းတိုင်းဆန်းတိုင်း တော် လှန်ရေး မဟုတ်။ သစ်တိုင်းသစ်တိုင်း တော်လှန်ရေးမဟုတ်။ မြန်မာ တို့၏ ခေတ်သစ်စာပေ (ဝါ) တော်လှန်ရေးစာပေ၌ 'သစ်' နှင့် 'တော် လှန်' ဟူသော နာမဝိသေသနကို ငဲ့၍ အင်္ဂလိပ်ဝါကျသွားနှင့် အင်္ဂလိပ် အတွေးတို့ကို တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ယူရုံမျှနှင့် ခေတ်သစ် (ဝါ) တော်လှန် ရေးစာပေမြောက်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ ယင်းကဲ့သို့ စာပေမမြောက် နိုင်သည့်နောက် ပြည်သူ့စာပေဟူ၍ တစ်ဆင့်တက်လှမ်းနိုင်မည် မဟုတ် ပေ။

သို့ရာတွင် ဤအနည်မထိုင်သေးသော တော်လှန်ရေးခေတ်၌ တော်လှန်ရေးသမားတို့သည် တော်လှန်ရေးအကြောင်းပြုကာ ကိုယ်ကြိုက် တာ ကိုယ်လုပ်နေကြသည် မဟုတ်လော။ ဥပမာ - တော်လှန်ရေး အကြောင်းပြု၍ ငွေတိုက်ဖောက်သည်။ တော်လှန်ရေးအကြောင်းပြု၍ ရွာမီးရှို့သည်။ တော်လှန်ရေးအကြောင်းပြု၍ ကိုယ့်အသွေးအသားတို့ကို ကိုယ်ကပင် သတ်သည်။ သို့ဖြစ်လေရာ စာပေသမားတို့သည်လည်း တော်လှန်ရေးကို အကြောင်းပြုကာ ကိုယ်ရေးချင်ရာ ရေးကြပေမည်။

အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်ရှိသည်ဟူသော လူတို့၏ မူလအခွင့်အရေးကို ကျွန်ုပ်သည် ထော်လော်ကန်လန်လုပ်ရန် တစ်ဆိတ်စာမျှ စိတ်မကူးပါ။ တော်လှန်ရေးကဗျာဆရာသည် မြန်မာ့ ကဗျာပဒေသတည်းဟူသော မြန်မာမှု၊ မြန်မာရိုးရာတို့မှ ရုန်း၍ထွက်လိုက ထွက်နိုင်ပါ၏။ တော်လှန်ရေးစကားပြင်ဆရာသည် ကံ ကတ္တား ဝါစက တည်းဟူသော မြန်မာသဒ္ဒါ၏ အနှောင်အဖွဲ့တို့မှ ရုန်းထွက်လိုက ထွက် နိုင်ပါ၏။ အဆွေ... တော်လှန်ရေးသမားတို့၏ သဘောတော်အတိုင်း ပါပဲ။ ကျွန်တော်များ စောင့်၍ ရှုစားပါမည်။ ဘယ်အချိန်ထိ ရုန်း၍ ထွက်နိုင်မည်ကို စောင့်၍ ကြည့်ပါဦးမည်။ သို့ရာတွင် စာပေသမားမှန် သမျှ တစ်ခုမှတ်ရမည်မှာ နောင်လာနောင်သားတို့သည်သာလျှင် အဆွေ တို့၏ စာကို စာပေမြောက် မမြောက် ဆုံးဖြတ်ရမည့် တရားသူကြီးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုတရားသူကြီးများကို ဘယ်လိုလာဘ်ထိုး၍မှ မရနိုင် ပြီ။ ထိုတရားသူကြီးကို ဘယ်လိုမှလှည့်စား၍ မရနိုင်ပြီ။ ထိုတရားသူကြီး ၏ ရှေ့မှောက်သို့ အဆွေစာပေသမားတရားခံသည် ရောက်၍လာသော အခါ ထိုတရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်ကို အဆွေစာပေသမားသည် ကံကောင်းထောက်မသောကြောင့် ကြားနာရတော့မည် မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအချိန် ထိုအခါ၌ အဆွေ၏စာပေတို့သည် ပိုးထိုးခြစားခြင်း ခံရသည်နှင့်အမျှအဆွေ၏ အတ္တဘောသည်လည်း မြေကြီးဩဇာဖြစ်နေလိမ့်မည်တကား။

သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း
 အမှတ် ၄၅
 အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၄၉



စာအုပ်

မနုဿလူသားတို့၏ အသိဉာဏ်ပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းသည် လူ့
 ဘောင်လောက ယဉ်ကျေးမှုအဆောက်အအုံအတွက် အခြေခံဖြစ်သည်။
 ယင်းအခြေခံလုပ်ငန်းအတွက် 'စာ' ကို တီထွင်ခြင်းသည် အဏုမြူ
 စွမ်းအင်ကို ထုတ်လုပ်သော တီထွင်ကြံဆခြင်းထက်ပို၍ အံ့ဩဖွယ်
 ကောင်းသော ကြံဆခြင်း ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာဦးလူသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
 ဆက်သွယ်ဖို့ရာအသံကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ထွက်စေရန် ကြိုးပမ်းကြရာမှ
 'စကား' သရသံ၊ ဗျည်းသံတို့ကို ပိုင်းခြားဝေဖန် ပေါင်းစပ်၍ယူသော
 ဆက်သွယ်ရေးပစ္စည်းကို တီထွင်ကြသည်။ သို့သော် စကားကို ကြား
 ကာမတ္တမျှသာ လူတို့မှတ်သားနိုင်သည်။ အတန်ကြာလျှင် သူပြောသော
 စကားကို မိမိက မမှတ်မိ၊ မိမိက ပြောသော စကားကို သူက မမှတ်မိဖြစ်
 လာသောကြောင့် မေ့လျော့သွားလေသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့က မေ့
 မလျော့ရအောင် အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ကျက်မှတ်ကြရသည်။ ဤသို့
 ကျက်မှတ်ရသောအခါ အဖိုးတန်သော စကားသည် လူ၏တစ်သက်တာ
 ၌ တွင်၍ ကျန်ရစ်သည်။ သို့ရာတွင် မိမိတစ်သက်တာ၌ တွင်ကျယ်

သော စကားသည် မိမိ၏ သားစဉ်မြေးဆက်တို့က မိမိရှိခိုက်၌သာလျှင် မှတ်မိကြသည်။ မိမိလွန်သော် ထိုစကားသည် တိမ်ကောပပျောက် သွားပြန်သည်။ လူတို့အသိဉာဏ်ကြီးမားလာသောအခါ သားစဉ်မြေး ဆက် တို့မမေ့ရအောင် စကားပုံ၊ ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီ၊ ဝတ္ထုစသည့်အဖွဲ့အနွဲ့ တို့ကို အထပ်ထပ်အခါခါ ကျက်မှတ်၍ အဖက သားသမီးကို၊ သားသမီး တို့က ယင်းတို့၏ သားသမီးကို အဆင့်ဆင့် ပြောဆိုသင်ကြားနိုင်စေ ခြင်းငှာ အာဂုံဆောင်သော အလေ့အထကို ကျင့်သုံးသည်။ ဤနည်း ကြောင့် ရှေးသူဟောင်းတို့၏ စကားများသည် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ နှစ်ရာ၊ တစ်ထောင် နှစ်ထောင်တွင်ခဲ့သဖြင့် ယခုအခါ တစ်ရာတစ်ပါးမကသော လူမျိုးများသည် မိမိတို့ မည်သူက ဆင်းသက်လာကြောင်း၊ မိမိတို့၏ အာစရိယဝါဒသည် မည်သို့ဖြစ်ကြောင်း အစရှိသဖြင့် သမိုင်းအခြေခံ တို့ကို နောင်လာနောင်သားတို့အား ပြောပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်သောအခါ မိဘဘိုးဘွား ပဝေဏီက ပြောပြ ခဲ့သော သြဝါဒစကားတို့သည် ချွတ်ချော်တိမ်းပါးလာခဲ့ကြပြန်သည်။ ထိုသဘောတရားကြောင့် မနုဿလူသားတို့၏ အာဒိဝစန (လက်ဦး မိန့်ကြားသော စကား) သည် ဒေသအလိုက်၊ လူမျိုးအလိုက် ကွဲပြား ခြားနားလာလေသည်။

မနုဿလူသားသည် စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသောသူဖြစ်ခြင်းကြောင့် အာဒိဝစနတို့ကို မပျောက်ပျက်ရလေအောင် ကြံဆောင်ကြလေသည်။ ဤသို့ ကြံဆောင်ရာ၌ တစ်ကျောင်းတစ်ဂါထာ တစ်ရွာတစ်ပုဒ်ဆန်းဆိုဘိ သကဲ့သို့ လူမျိုးအသီးသီးတို့က သူတစ်မျိုး ငါတစ်ဖုံ ကြံဆကြလေရာ ယင်းတို့ကို မဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါးကလေးတစ်စောင်ဖြင့် စုံလင်အောင် ရေးပြ ရန် မဖြစ်နိုင်။ သို့သော် မနုဿလူသားသည် မိမိပြောလိုက်သောအသံကို နှောင်းလူတို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ မှတ်မိသိရှိစေရန် 'စကား' ကို 'စာ' ဖြစ်

အောင် တီထွင်သည့်အကြောင်းကို အခြေခံမျှ ပြဆိုလိုပါသည်။

ဤသို့ ပြဆိုရာ၌ 'စကား' ကို စာဖြစ်အောင် ကြံဆောင်ပြီးသည့် နောက် 'စာ' ကို 'စာအုပ်' ဖြစ်အောင် ကြံဆောင်လုပ်ကိုင်ပုံကိုလည်း ဆက်လက်ပြောပြပါဦးမည်။

စာအုပ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ရေးသားပုံနှိပ်ထားသော စာရွက် များကို အအုပ်ကလေးတစ်ခုဖြစ်အောင် တွဲ၍ ချုပ်ထားသော ပစ္စည်းကို စာအုပ်ဟု ခေါ်သည်။ ဤကား ထင်လွယ်မြင်လွယ်သော အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်၏။ ထိုထက် အလွန်စဉ်းစားကြည့်လျှင် လောက၌ 'စာအုပ်' ထက် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ပစ္စည်းမရှိဟု ဆိုနိုင်သည်။ စာအုပ်ကို ရုပ်ဒြပ် တစ်ခုဟု ကျွန်ုပ်တို့ မြင်ကြ၏။ သို့သော် စာအုပ်ထဲတွင် အသက်ဝိညာဉ် ကိန်းအောင်းနေသည်ဟု ဥပစာစကားဖြင့် ဆိုနိုင်ပါသေးသည်။ စာအုပ် ထဲတွင် ကိန်းအောင်းနေသော အသက်မှာ လူသားတို့၏ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင် ဗဟုသုတများပင် ဖြစ်သည်။

လူတို့ပြောဆိုသော စကားသံကို သင်္ကေတအဖြစ်ဖြင့် ရေးသား သော သမိုင်းကြောင်းထဲတွင် လွယ်ကူသော သာဓကကို ပြရပါမူ မူလ အစ၌ အသံကို အသံအတိုင်း အနက်ထင်အောင် မတီထွင်နိုင်သေးချေ။ လူသားသည် ကမ္ဘာဦးကပင်လျှင် ပုံတူကူးသောအတတ်ကို တတ်ကျွမ်း သည်။ ထိုအတတ် ဖွံ့ဖြိုးလာသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့က ပန်းချီပန်းပု အနု သုခုမပညာဟု ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ခေါ်ဝေါ်လာကြရသည်။ ဂူအောင်း သော ခေတ်က လူတို့သည် ဂူနံရံတွင် မိမိတို့မြင်တွေ့ရသော တိရစ္ဆာန် များ၏ ပုံသဏ္ဍာန်၊ မိမိတို့သုံးစွဲသော လေးမြားဓားလှံပုံသဏ္ဍာန်၊ စား သောက်သော ကောက်ပဲသီးနှံသစ်ပင်ဝါးပင်ပုံသဏ္ဍာန်၊ မိမိတို့အသုံးပြု သော ပဲခွပ်ပုဆိန်ပုံသဏ္ဍာန်စသည်တို့ကို ရေးမှတ်ကြသည်။

ဤအမှတ်အသားတို့ကို စာဟုမခေါ်နိုင်သေးပါ။ ကမ္ဘာဦးလူသည်

မိမိတို့ မြင်တွေ့နေကျ သြကာသလောကအတွင်းရှိ တောတောင်ရေမြေ၊ တိရစ္ဆာန်၊ သစ်ပင်တို့၏ အမည်ကို ရုပ်ပုံဖြင့်ဖော်ပြတတ်ကြသော်လည်း ယင်းဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ ပြုမှုလုပ်ဆောင်ခြင်း အခြင်းအရာတို့ကိုမူ အရုပ်ဖြင့် နားလည်လွယ်အောင် ပုံမဖော်တတ်ကြသေးချေ။ နာမ်ကို ပုံဆွဲ၍ ပြနိုင် သော်လည်း ကြိယာကို ပုံဆွဲ၍မပြနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထိုအခါ မိမိတို့ ရေးဆွဲနေသော ပုံများကိုပင် အမှီပြု၍ ရှိခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း ပြုမှုခြင်း လုပ်ငန်းတို့ကို သရုပ်ဖော်နိုင်အောင်ကြံဆကြပြန်သည်။ လျင်မြန်ခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်သည်။ သေခြင်းသဘောတရားကို ပြလိုသော် လှံစူး၍ ပက်လက်သေနေသော ရုပ်ပုံဖြင့် ပြသည်။

တရုတ်ဘာသာစကား၌ တရုတ်စာလုံးတိုင်းသည် အရုပ်ချည်း ဖြစ်သည်။ နေကိုပြောလျှင် နေ၏ပုံသဏ္ဍာန်အဝန်းအဝိုင်း၊ လကိုပြောဆို လျှင် လခြမ်းပုံသဏ္ဍာန် အကွေးအကောက် စသဖြင့် ရေးမှတ်ကြသည်။ နောင်အခါ၌ ယင်းအမည်နာမကို ကိုယ်စားပြုသော အရုပ်တို့ကို ပေါင်း စပ်၍ ကြိယာတို့ကို ကြံဆရေးသားကြလေသည်။ နာမ်နှင့်ကြိယာကို သရုပ်ဖော်ပြီးသောအခါ နာမဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသနတို့ကို သရုပ် ဖော်ရန် မခဲယဉ်းတော့ချေ။ စိတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်သော အခြင်းအရာတို့ကို ပင်လျှင် ပုံဖော်၍ ရေးသားနိုင်အောင် တီထွင်ကြံဆကြသည်။

အီဂျစ်နိုင်ငံအပါအဝင် မိဆိုပိုတေးမီးယားဒေသ၌မူကား မူလက ငှက်ရုပ်၊ မြင်းရုပ်၊ လူဦးခေါင်း၊ မျက်စိစသော အမည်သင်္ကေတများကို အရုပ်ဖြင့် ရေးပြခဲ့ရာမှ ယင်းသင်္ကေတတို့ကိုပင်လျှင် အက္ခရာဖြစ်အောင် တစ်ဆင့်တီထွင်သည်။ ဤတီထွင်ချက်ကြောင့် ဗျည်း၊ သရ စသည့် အက္ခရာတို့ပေါ်ပေါက်လာပြီးလျှင် ယင်းတို့ကို ပေါင်းစပ်၍ ဖတ်ရှုနိုင် သော စကားလုံးဝေါဟာရများ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ဤကား အရုပ် အက္ခရာများဖြစ်လာပုံ အကျဉ်းပေတည်း။

အရပ်မှ စာအမှတ်အသားဖြစ်အောင် တီထွင်သည့်အရာ၌ အချို့သော အရှေ့တိုင်းပညာရှင်တို့က တရုတ်တို့ကို ရှေးအကျဆုံးဟု မှတ်ယူကြသည်။ သို့သော် အနောက်တိုင်းသားတို့ကမူရုပ်ပုံစာသည် မိဆိပိုတေးမီးယားဒေသ၌ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၆၀၀၀ ကျော်က စတင်ခဲ့သည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ အဆိုပါဒေသ၌ ဘောဘီလုန်အင်ပိုင်ယာ ကြီးထွားစဉ်ကာလက ရွံ့ပျော့ပေါ်တွင် သပ်နှက်၍ရေးသော ကူနီဖောင်းအရေးအသားကိုပင် တီထွင်ခဲ့ကြသေးသည်။ ယင်းကား အီဂျစ်တို့၏ ဟိုင်ဟာရိုဂလစ်ခေါ် ရုပ်ပုံစာနှင့် ကွဲပြားခြားနားသည်။ သို့သော် သဘောတရားအားဖြင့် နှုတ်ထွက်သော အသံကို ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် ပုံဖော်၍ ပြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်ခန့်က ရေကြောင်းခရီး၌ ကျွမ်းကျင်သော ဖိနီရုန်းလူမျိုးတို့သည် နှုတ်ပြောစကားသံကို စနစ်တကျ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ အမျိုးအစားခွဲခြားပြီးလျှင် အက္ခရာစာလုံးများကို တီထွင်သည်ဟုလည်း မှတ်သားရပေသည်။ ထို့နောက် ဤနည်းကို ဂရိတို့က ယူ၍ အယ်လဖာ၊ ဘီတာ၊ ဂမ္မာ၊ ဒယ်လတာဟု ဗျည်း၊ သရအပါအဝင် အက္ခရာတို့ကို တီထွင်သည်။ အယ်လဖာ၊ ဘီတာကို အကြောင်းပြု၍ အယ်လဖာဘက် (alphabet) ဟူသော စကားပေါ်ပေါက်သည်။ ယင်းကား ကျွန်ုပ်တို့ အသုံးပြုနေသော ကကြီး၊ ခခွေး၊ ဂငယ် သင်ပုန်းကြီးနှင့် တစ်သဘောတည်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့အရေးအသား ကကြီး၊ ခခွေး အက္ခရာများသည် အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းသုံး ဗြဟ္မီအက္ခရာမှလည်းကောင်း၊ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းသုံး တဒမ္မအက္ခရာမှလည်းကောင်း ဆင်းသက်သည်ဟု အက္ခရာဗေဒဆရာတို့က ယူဆကြသည်။ ရခိုင်၊ ပျူ၊ မြန်မာတို့၏ အရေးအသားသည် အိန္ဒိယမှ တစ်ဆင့်လာသည်ဟု ယေဘုယျ ပြောကြဆိုကြသည်။

လူသားသည် ပြောစကားကို ရေးစကားဖြစ်အောင် ကြံဆတတ်ပါ

ပြီ။ သို့သော် စာကို ဘာနှင့် ရေးရမည်နည်း။ ဤ၌ ထင်လွယ်မြင်လွယ် အောင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘာသာစကားယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဆိုင်သော သာဓကကို ဦးစွာဖော်ပြပါမည်။

ပုဂံကျောက်စာဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သိပြီးဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူ ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာ၊ မင်စာ၊ ရွှေပေချပ်၊ ငွေပေချပ်တို့ကိုလည်း သိကြပြီး ဖြစ်မည်။ အုတ်ခွက်စာဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ရွှံ့စေးပေါ်တွင် လိုရာ စကား၊ လိုရာအထိမ်းအမှတ်၊ လိုရာသင်္ကေတစသည်တို့ကို ချွန်ထက် သော လက်နက်ကိရိယာဖြင့်ထွင်း၍ ယင်းရွှံ့စေးကို မီးဖုတ်သောအခါ အုတ်ခွက်စာကို ရသည်။ ဤသည်ကိုလည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား များနှင့်တကွ ပုဂံဘုရားဖူးပုဂ္ဂိုလ်များ တွေ့ဖူးမြင်ဖူးကြလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ် တို့နိုင်ငံသည် ထန်းပင်၊ ပေပင်ပေါများသော နိုင်ငံဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ရှေးဦးကာလ ပကတူးကပင်လျှင် ပေစာများ ပေါ်ကောင်းပေါ်လိမ့်မည် ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။ သို့သော် ပုဂံခေတ်က ရေးသားခဲ့သော ပေစာ ကို လက်ဆုပ်လက်ကိုင် မပြနိုင်ပါ။ ပုဂံသားတို့၏ ပေစာများသည် ရာသီဥတုနှင့် ပိုးမွှားဒဏ်ကို မခံနိုင်သောကြောင့် စောစောကပင် ပျောက် ပျက်နေလိမ့်မည်ဟု ထင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရာသီဥတုစသောဒဏ်ကို ခံနိုင်အောင် ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်ကြသည်။ ကျောက်ထက် အက္ခရာတင်သည့်ကိစ္စကို သက်သေပြစရာအများပင် ရှိသည်။ ပျဉ်ချပ် ပေါ်တွင် ရေးသော စာများလည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းတို့နှင့် တစ်ခေတ် တည်းမှာပင် မင်စာများကို ရေးသားခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆမိသည်။ ပုရပိုက် စာ စသည်တို့ကိုလည်း အထွေအထူးဖွဲ့နွဲ့ ရေးသားရန် လိုမည်မထင်။ ထန်းရွက်၊ ပေရွက်၊ ပျဉ်ချပ်၊ ပုရပိုက်၊ အုတ်ခွက် စသော ပစ္စည်းများ သည် စက္ကူနှင့် စာပုံနှိပ်စက်မပေါ်မီက ကျွန်ုပ်တို့၏ မိဘဘိုးဘွားများ အသုံးပြုခဲ့ကြသော ရေးစရာပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ထိုပစ္စည်း

များကို သုံးစွဲနေသော ခေတ်ကာလနှင့် ထိုခေတ်ကာလမတိုင်မီက အခြား
သောနိုင်ငံတို့တွင် စာကို ဘာနှင့်ရေးကြပါသနည်း။

ကျောက်စာကို ရှေးခေတ်နိုင်ငံများ တညီတညွတ်တည်းရေးသား
လေ့ရှိဟန်တူသည်။ သို့သော် ကျောက်စာများသည် များများစားစား
မူပွား၍ မရချေ။ ထို့ကြောင့် စာတစ်စောင်ပေတစ်ဖွဲ့ကို စာစောင်ပေါင်း
များစွာ ကူးယူရန်ကိစ္စအတွက် အခြားရေးစရာပစ္စည်းကို တီထွင်ရလိမ့်
မည်။ အနောက်တိုင်းတွင် သားရေကို ရှေးဦးစွာအသုံးပြုသည်။
ထို့နောက် သစ်ခေါက်များကိုလည်း စာရေးရန်ပစ္စည်းအတွက် သုံးသည်။
တစ်ခါတစ်ရံသစ်ရွက်ကိုပင် သုံးသည်ဟု ဆိုသည်။ ဖယောင်းနှင့် ချိပ်
တို့ကိုလည်း ရေးစရာ မှတ်စရာပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် သုံးသည့်အခါ သုံး
သည်။ သို့သော် ယင်းပစ္စည်းတို့သည် ကြာကြာမခံသောကြောင့် အသိ
ပညာရှင်တို့၏ လိုအင်ဆန္ဒကို ဖြည့်စွမ်းမပေးနိုင်ကြချေ။ လွန်ခဲ့သော
နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်ခန့်က အီဂျစ်ပြည်က ပပီရပ် (papyrus) ခေါ်
ကျူပင်တစ်မျိုးမှ ထုတ်လုပ်သော စာရေးစရာပစ္စည်းကို တီထွင်သည်။
ထိုပပီရပ်ဟူသော ဝေါဟာရမှ ယခုခေတ်အခေါ် ပေပါ (paper) ဟူသော
ဝေါဟာရ ဆင်းသက်လာသည်။ သို့သော် ၎င်းပပီရပ်သည် ယခုခေတ်
စက္ကူကဲ့သို့မဟုတ်။ လိပ်၍ရသော ဂျပ်ထူစက္ကူမျိုးဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ်၏
အစပထမတွင် ရောမမြို့သားတစ်ဦးက ယင်းဂျပ်ထူစက္ကူများပေါ်တွင်
ရေးသားထားသော စာချပ်များကို စနစ်တကျထပ်၍ အနှောင့်ကို ချုပ်
လိုက်သောအခါ ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့အသုံးပြုနေသော စာအုပ်ပုံစံ ပေါ်
ပေါက်လာသည်။ သို့သော် ယခုခေတ်သုံးစက္ကူဖြင့်ချုပ်သော စာအုပ်ဖြစ်ဖို့
ရာ စက္ကူကိုတီထွင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဦးစွာ၌ တရုတ်ပြည်တွင် သားရေ
အစား ပိုးဖျင်ကို စာရေးပစ္စည်းအဖြစ် ထုတ်လုပ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၀၀
ကျော်ခန့်တွင် စိုင်းလွန် (Ts'ai Lun) အမည်ရှိသော တရုတ်အမျိုးသား

တစ်ဦးက ပိုးကို သုံး၍ စရိတ်စကကြီးရသည်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် အလိုငှာ အဝတ်စုတ်၊ သစ်ခေါက်၊ ပိုက်ကွန်အဟောင်းအဆွေးစသည် တို့ကို စုပေါင်း၍ ထုထောင်းနယ်ဖတ်ပြီးလျှင် ပျောဖတ်ကိုလုပ်၍ ယင်းမှ စက္ကူကို ထုတ်လုပ်သည်။ ဤသည့် ခေတ်ကာလ၌ တရုတ်ပြည်သည် သစ်ထွင်းအက္ခရာအားလုံးကို တီထွင်နှင့်ပြီးဖြစ်ရာ ယင်းသစ်ထွင်းအက္ခရာ ဘလောက်များကို အဆိုပါစက္ကူပေါ်တွင် နှိပ်လိုက်သောအခါ ပုံနှိပ်ပြီး စာရွက်များကို ရသည်။ ၎င်းစာရွက်များကို စုပေါင်း၍ ချုပ်လိုက်သော အခါ စာအုပ်ဖြစ်လာသည်။ ရှေးခေတ်က တရုတ်ဘာသာနှင့် ရေးသား ထားသော စာအုပ်များ၌ စာရွက်ကို နှစ်ခေါက်ချိုးပြီးလျှင် တစ်ဖက် တစ်ချက်၌ စာလုံးများကို ပုံနှိပ်ထားသည်။ များသောအားဖြင့် ရှေးအခါ က စာမျက်နှာအပြည့် ဘလောက်လုပ်ထားသော စာလုံးများဖြင့် စီရင် ပုံနှိပ်သည်။ နောင်အခါတွင် အက္ခရာနှင့် သင်္ကေတတို့ကို ခဲပုံသွန်း၍ ပုံနှိပ်သည်။ ယင်းကို တိုက် (Type) ဟု ခေါ်သည်။ မြန်မာလို အလွယ် လိုက်၍ ခဲစာလုံးဟု ခေါ်သည်။ ယင်းစာလုံးများသည် ရွှေပြောင်း၍ ရသော စာလုံးများ ဖြစ်သည်။

ရှေးခေတ် ဥရောပနိုင်ငံတို့တွင် စာမျက်နှာတစ်မျက်နှာအတွက် လက်ရေးဖြင့်ရေး၍ ယင်းတစ်မျက်နှာစလုံးကို ဘလောက်ပြုလုပ်၍ ပုံနှိပ် စမြဲဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ခရစ်နှစ် ၁၄၃၉ ခုနှစ်တွင် ဂျာမန်အမျိုးသား ယိုဟန်ဂူတင်ဘာသည် ရွှေပြောင်း၍ရသော ခဲစာလုံး (ဘလောက်) များကို တီထွင်၍ ယင်းဘလောက်များကို လိုရာဝေါဟာရဖြစ်အောင် စီယူသည်။ ထို့နောက် ပုံနှိပ်သော ဖိစက်ကို တစ်ပါတည်းတီထွင်၍ စာပုံနှိပ်စက်ဖြင့် လိုရာစာမျက်နှာများကို ပုံပေါ်အောင် နှိပ်ယူသည်။ ထိုသည်မှစ၍ ဥရောပတွင် စာပုံနှိပ်စက်ပေါ်သည်ဟု အမှတ်သညာပြု ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုတို့က စာပုံနှိပ်စက်များ

ကို ၁၈ ရာစုနှစ်တွင် တင်သွင်းလာကြပြီးလျှင် မြန်မာစာလုံးများကို ခဲစာလုံးအဖြစ်ဖြင့် ရောမမြို့၌လည်းကောင်း၊ ကာလကတ္တားမြို့၌လည်းကောင်း သွန်းလုပ်၍ ခရစ်ယာန်ကျမ်းစာများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ မော်လမြိုင်မြို့၊ စစ်တွေမြို့၊ ရန်ကုန်မြို့များတွင် စာပုံနှိပ်စက်များ တည်ထောင်ကြပြီးနောက် ၁၉ ရာစုခေတ်ဦးတွင် မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ် စံဌာနီ ဖြစ်သော မန္တလေးမြို့တွင် နိုင်ငံတော်ပိုင် စာပုံနှိပ်စက် ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ဂူတင်ဘာ့၏ ပုံနှိပ်စက်ပေါ်လာသောအခါ စာအုပ်ရေမြောက်မြားစွာကို ရက်လအနည်းငယ်အတွင်း ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိလာနိုင်သည်။ လက်နှင့် ပုံနှိပ်သောစက်မှ စက်ဖြင့် ပုံနှိပ်သောစက်ကို နှောင်းလူတို့ ထပ်မံတီထွင်ကြပြန်သော် ရက်အနည်းငယ်၊ နာရီအနည်းငယ်အတွင်း ရာပေါင်းထောင်ပေါင်းများစွာသော စာအုပ်များကို ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိလာနိုင်လေသည်။ ဂူတင်ဘာ့၏ ပုံနှိပ်ကိရိယာပေါ်စက စာအုပ်ဈေးသည် ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ အထိ သက်သာလာသည်။ စာဖတ်သော အလေ့အထလည်း ပြန့်ပွားလာလေသည်။ ဂူတင်ဘာ့၏ ပုံနှိပ်စက်ပေါ်ပေါက်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၅၀ ခန့်အတွင်းဝယ် ဥရောပနိုင်ငံတို့တွင် ပုံနှိပ်ခြင်းလုပ်ငန်းသည် ကြီးကျယ်လာလေသည်။ ရုရှနိုင်ငံကား ပုံနှိပ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို နှောင်းအခါမှာမှ စတင်လုပ်ကိုင်သည်။ ခရစ် ၁၆ ရာစုခေတ်အတွင်းဝယ် ကျမ်းအမျိုးအမည်ပေါင်း ၅၂၀,၀၀၀၊ ခရစ် ၁၇ ရာစုခေတ်အတွင်းဝယ် ၁,၂၅၀,၀၀၀၊ ခရစ် ၁၈ ရာစုခေတ်အတွင်းဝယ် ၂,၀၀၀,၀၀၀ စသည်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလာကြသည်။ ယူနက်စကိုခေါ် ကုလသမဂ္ဂပညာရေး၊ သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအဖွဲ့၏ ကိန်းဂဏန်းများအရ ကမ္ဘာပေါ်၌ တစ်နှစ်အတွင်း၌ပင်လျှင် ကျမ်းအမျိုးအမည်ပေါင်း ၅၂၀,၀၀၀ ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ကျမ်းအမျိုးအမည်မှာ ကျမ်း၏ နာမည် (title)

ကို ဆိုလိုသည်။ စာအုပ်စောင်ရေကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ စာအုပ်အရေ အတွက်ကို ဖော်ပြရသော် ၁၉၇၂ ခု၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာအုပ်နှစ် အတွက် စောင်ရေမှာ သန်းပေါင်း ၇၀၀၀ ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ထို စာရင်းထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ နိုင်ငံငယ်များ၏ ကျမ်းအရေအတွက် ပြည့်စုံအောင် ပါလိမ့်မည် မထင်။ ယင်းတို့ကိုပါ ထည့်၍တွက်သော် ယခုစာရင်းထက် အတန်ငယ် ပို၍ များလိမ့်မည်။ ရောက်ဆဲနှစ်အတွက် စာရင်းကို မသိရသော်လည်း သန်းပေါင်း ၇၀၀၀၀ ထက် အများကြီး ပိုလာဖွယ်ရာ ရှိသည်။

ဤကဲ့သို့ စာအုပ်များ ပလူပျံ့ဘိသကဲ့သို့ ထွက်ရှိနေပါသော်လည်း ရေဒီယို၊ ဗီဒီယို၊ ကက်ဆက်ဓွေစသော အီလက်ထရွန်နစ်ကိရိယာပစ္စည်း တွင်ကျယ်နေသော ဤခေတ်ထဲတွင် စာအုပ်ခေတ်သည် မှေးမှိန်သွား လေမည်လောဟု တွေးတောဖွယ်ရှိသည်။ ယင်းကိရိယာ တန်ဆာပလာ များ ပေါများနေသောအခါ စာဖတ်သူသည် မျက်စိအာရုံ၊ နားအာရုံ ကိုသာ ဂရုစိုက်လာကြသည်။ စာကို တစ်စိတ်စိတ်ဖတ်၍ စဉ်းစားတွေးတော နိုင်စေသော ဓမ္မာရုံကို များစွာအရေးမထားနိုင်ကြတော့ချေ။ ရုပ်ပုံ၊ ဓာတ်ပုံ၊ ရုပ်မြင်သံကြားဟူသော ပစ္စည်းများသည် နည်းနိဿယ ကျမ်းကျင်မှုကို လျင်မြန်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။ ယခင်က အဏုမြူသီအိုရီကို နားလည်စေရန် ကျမ်းအစောင်စောင်ရေး၍ ရှင်းပြကြ သည်။ ယခုမှာမူ ရုပ်မြင်သံကြားကိရိယာဖြင့် သင်ကြားခြင်းကျေးဇူး ကြောင့် စာသင်သားလူငယ်များပင်လျှင် လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနာယူနိုင် ကြသည်။ ဤခေတ်၏ သဘာဝမှာ မှတ်သားစရာတို့ကို နှုတ်တက်ရွရွ ကျက်မှတ်ကြသော သဘာဝဖြစ်ရာ ရုပ်မြင်သံကြား စသောပစ္စည်းတို့ သည် အမှန်ပင် တွင်ကျယ်သင့်လှပေသည်။ သို့သော် နှုတ်တက်ရွရွ ကျက်မှတ်နိုင်သော်ငြားလည်း သဘောတရားရေးရာ၌ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း

ပေါက်မြောက်နိုင်သည်ဟု မဆိုသာချေ။ များသောအားဖြင့် ယခုမြင် ယခုပျောက်ဖြစ်၍နေလေရာ နောင်အခါတွင် စာအုပ်ကို အသုံးပြုကြပါဦး မည်လောဟု တွေးတောစရာဖြစ်နေသည်။

သို့ရာတွင် အထက်၌ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း စာအုပ်ထဲတွင် အသက် ဝိညာဉ် ရှင်သန်မြဲ ရှင်သန်နေသည်။ စာနယ်ဇင်းတို့ တွင်ကျယ်နေသော ခေတ်တွင် ဖတ်စရာမှတ်စရာများမှာ နေ့မြင်ညပျောက်ဆိုဘိသကဲ့သို့ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးနှောက်ကို အသုံးပြုရသည်ထက် အမြင်နှင့်အကြား ကိုသာ ပိုမိုအားကိုးလိုသောစိတ်များ လွှမ်းမိုးလျက်ရှိနေလေရာ နောင် အခါ၌ စာအုပ်ဖတ်စရာမလို။ တယ်လီဗီးရှင်းကို မှန်မှန်ကြည့်နိုင်လျှင် ဗဟုသုတအရာ၌ ပြီးပြည့်စုံပြီဟု တွေးစရာဖြစ်နေသည်။ သို့သော် စာအုပ် ထဲ၌ရှိသော အသက်ဝိညာဉ်ကား “ငါသည် သင်နှင့်အတူ အမြဲရှိနေ သည်” ဟု ဆိုနေဘိသည့်အလား ဝင့်ကြားမြဲဝင့်ကြား၍နေပါသေးသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ယခုအခါ အနောက်ဥရောပနှင့် အရှေ့ဖျားနိုင်ငံတို့တွင် စာအုပ်အသင်းလုပ်ငန်းသည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လျက်ရှိသည်။ စာအုပ်ဈေးကြီးသောကြောင့် လစဉ်ကြေး အနည်းငယ်ပေး၍ စာအုပ် အသင်းဝင်ဖြစ်လာသောအခါ မြင်ကာမတ္တ၊ ကြားကာမတ္တမျှသာ သိရ သောအရာတို့ကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် လေ့လာစုံစမ်းရန် ဖန်တီးပေးသော ကိစ္စသည် စာအုပ်ကို မပျောက်ပျက်စေရန် ထိန်းသိမ်းပေးနေသော လုပ်ရပ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အငှားစာအုပ်ဆိုင်များ ပေါ်ပေါက်နေပုံမှာ ထိုထိုသော နိုင်ငံတို့၏ စာအုပ်အသင်းများနှင့် နှိုင်းလား ငါလား ပြိုင်ဆိုင်နေသည့် သဘောသို့ သက်ရောက်သည်။

လူ့အတွေးအခေါ် လူ့အမြော်အမြင်၊ လူ့အသိတရား၊ လူ့လိုအင် ဆန္ဒများသည် စာအုပ်ထဲတွင် အစဉ်အမြဲ ကိန်းအောင်းလျက်ရှိလေရာ စာအုပ်ပျောက်ကွယ်သွားသောခေတ်ကို စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖြစ်စရာမလို။

စာဖတ်သော အလေ့အထမှာ ကမ္ဘာကုန်ကျယ်သရွေ့တည်ရှိနေဦးမည်ဟု
ဆိုလိုက်ချင်ပါသည်။

အတွေးအမြင်
အမှတ် ၃၁
ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၈၇



ပုဂံခေတ်ဦးနှင့် မြန်မာစာအရေးအသား

“စကားပြေ ဘယ်တုန်းက ပေါ်သလဲ” ဤသို့ မေးချင်လျှင် မေးနိုင်၏။
 ဇော်ဂျီဘာသာပြန်သော မဟာဆန်ချင်သူပြဇာတ်၌ ဦးရွှေနှောင်း
 ကြီးက တစ်သက်တာလုံး စကားပြေပြောလာခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၄၀
 ကျော်မှ စကားပြေမှန်းသိသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဟဝန်ခံသည်။
 ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း စကားပြောတတ်သည်ကစ၍ စကားပြေကို ပြော
 လာကြသည် မှန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ မိဘဘိုးဘွား အစဉ်အဆက်တို့
 သည်လည်း မိမိတို့၏ လူမျိုးဘာသာစကားကို တီထွင်ပြောဆိုနိုင်သော
 နေ့မှစ၍ စကားပြေကို ပြောခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ပြောစကားနှင့်မူကား
 စကားပြေဟု ယောင်၍မှပင် ပြောလေ့ပြောထ မရှိချေ။ မိန်းမအချင်းချင်း
 သန်းတုပ်ရင်း အတင်းပြောချင်သောအခါ “ညည်းကို ငါစကားပြေ
 တစ်ခွန်း ပြောချင်တယ်” ဟု မပြော။ “စကားတစ်ခွန်းပြောချင်တယ်”
 ဟုသာ ပြောသည်။ ယောက်ျားအချင်းချင်း မာန်ဖိကြသောအခါ၌လည်း
 “ငါက စကားတစ်ခွန်းတည်း ပြောတတ်တယ်၊ နှစ်ခွန်းမပြောဘူး” ဟု
 သာ ပြောသည်။ “စကားပြေတစ်ခွန်းသာ ပြောတတ်တယ်” ဟု မပြော။
 သို့သော် စာပေပညာနှင့်ယှဉ်၍ ပြောကြသောအခါ အဆိုပါမိန်းမနှင့်
 ယောက်ျားနှစ်ဦးစလုံးသည် စကားပြေကိုသာ ပြောနေကြသည်ဟု ဆိုကြ

ရ၏။ အကယ်၍ လင်မယားနှစ်ယောက် ကတောက်ကဆ ဖြစ်ပြီးနောက် စိတ်ပြေသွားကြသောအခါ သူတို့နှစ်ဦးက တီတီတာတာနှင့် ပြောကြပါ လိမ့်မည်။ ထိုအခါ အိမ်နီးချင်းတို့က သင်းတို့လင်မယား “စကားပြေ ပြောနေတာ” ဟု ဆိုကြလိမ့်မည်။ ဤကား အရပ်သုံးစကားတည်း။ ထိုအရပ်သုံးစကားသည် စာပေထဲဝင်လာခဲ့လေသည်။

စောစောက ထိုလင်မယား စကားပြောပုံမှာ “တယ်... မင်းကလေ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “အမယ်... ရှင်ကကော...” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အစမကောင်း အနှောင်းမသေချာသော အာလုပ်သံကိုချည်း အိမ်နီးချင်း တို့က ကြားရသည်။ စကားပြေ ပြောကြသောအခါ ယောက်ျားက “မင့်ကို ချစ်လို့ကျီစားတာပါ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မိန်းမက “ရှင် ကျွန်မကို ချစ်ရင် သည်လို ရိသဲ့သဲ့ မလုပ်ပါနဲ့” ဟူ၍လည်းကောင်း စကားတစ် ခွန်းလျှင် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသောစကားမျိုးကို ရှင်းလင်းပြေပြစ်စွာ ပြောသံ ကို ကြားကြရသည်။ ဤသည်တွင် စကားမှစကားပြေ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ကြရလိမ့်မည်။

ပြောစကားကို စကားပြေဟုခေါ်လျှင် ရေးသောစာကို စာပြေဟု ဆိုရမည်လော။ ဤသို့ မေးချင်လျှင်လည်း မေးနိုင်၏။ ပြောစကားကို စာရေးပြသောအခါ စကားရေးသည်ဟု ပြောရိုးပြောစဉ်မရှိ။ စကားပြေ ရေးသည်ဟူ၍သာ ဆိုရသည်။

စကားသည် ပြောသောအသံ ဖြစ်သည်။ ထိုအသံကို အက္ခရာဖြင့် အမှတ်အသားပြု၍ ထိုအမှတ်အသားအက္ခရာတို့ကို စနစ်တကျဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပြီးလျှင် ကျောက်ဆစ်၊ အုတ်ခွက်၊ ပျဉ်ပြား၊ ပေ၊ ပုရပိုက်၊ ရွှေရွက်၊ ငွေရွက်၊ စာရွက်စသည်တို့အပေါ်တွင် ရေးခြစ်လိုက်သောအခါ စာဖြစ်လာသည်။ မူလက ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ဦးထံမှ တစ်ဦးထံသို့ သိသာရန် အကြောင်းကြားရုံမျှသာ စာကို ရေးသည်။

အင်္ဂလိပ်ပုံပြင်တစ်ခု၌ အင်္ဂလိပ်သာသနာပြုဆရာတစ်ဦးသည် တောထဲသို့ သစ်ခုတ်သွားသောအခါ အိမ်၌ ပုဆိန်မေ့ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ထိုအခါ ထိုဆရာသည် သူ၏တပည့်များဖြစ်သော ရက်အင်ဒီးယန်းအမျိုးသားတစ်ဦးကိုခေါ်၍ သစ်တိုသစ်စတစ်ခုတွင် မီးသွေးဖြင့် ရေးပြီးလျှင် အိမ်တွင် ကျန်ရစ်သူဇနီးသည်ထံ စေလွှတ်၏။ ရက်အင်ဒီးယန်းသည် အကြောင်းကို နားမလည်။ သစ်စကို ဆရာကြီး၏ဇနီးအား ပေးလိုက်သောအခါ ဇနီးသည်က ပုဆိန်ကို ထုတ်ပေး၏။ ထိုပုဆိန်ကို ရက်အင်ဒီးယန်းက ဆရာသမားထံအပ်နှံသောအခါ ဆရာကြီး၏သစ်စသည် စကားပြောနိုင်ပေသည်တကားဟု တအံ့တဩ ချီးကျူးပြောဆိုလေသည်။ ကမ္ဘာဦးလူနှင့်မခြားသော ရက်အင်ဒီးယန်းအမျိုးသားသည် စာရေးခြင်းကို နားမလည်ချေ။ သို့သော် စာပေါ်ပုံမှာ ဤပုံပြင်ကလေး၌ တွေ့ရသော အခြင်းအရာနှင့် ဆင်ဆင်တူပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံကဲ့သို့ ထန်းပင်၊ ပေပင်ပေါများကြွယ်ဝသော နိုင်ငံတို့တွင် ပေရွက်ပေါ်မှာ ရေးခြစ်ထားသောစာကို ပေစာဟု ခေါ်ကြ၏။ ပပီရပ် (papyrus) ခေါ် ကျူပင်မှရသောပစ္စည်းကို ရေးစရာဖြစ်အောင် စီမံသောအခါ ယင်းကို ပပီရပ်ဟု ခေါ်သည်။ နောင်အခါ ယင်းစကားမှ ပေပါ (paper) ခေါ် စက္ကူဖြစ်လာသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ယဉ်ကျေးမှုတိုးတက်လာသောအခါ လူတို့၏ ရင်တွင်း၌ ခံစားရသော ဝေဒနာစေတသိက်တို့ကို လူတို့ဖွဲ့နွဲ့လာကြရာ ယင်းအဖွဲ့အနွဲ့တို့ကို ရသဟူသော အမျိုးအစားထဲသို့ သွင်းကြသည်။ ထိုအခါ အမှတ်အသားရိုးရိုးမှ အဖွဲ့အနွဲ့သို့ တိုးတက်ကူးပြောင်းလာလေရာ ပေစာ၌ မှတ်သားထားသော စာရိုးရိုးသည် စာပေအဖြစ်သို့ တစ်ဆင့် ဖွဲ့ဖြိုးကူးပြောင်းသွားလေသည်။ ဤသည်တွင် စကားပြေ (အပြော) အဖွဲ့အနွဲ့သည် စကားပြေ (အရေး) အဖွဲ့အနွဲ့နှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပေါ်သည်။

ဤသဘာဝကို နားလည်သော စာရေးဆရာရန်အောင်က သူရေးသော ‘ရန်အောင့်စာ ရန်အောင့်ဘဝ’ စာတွင်

“စကားဟူသည် နှုတ်ဖြင့် ရေးသော စာ၊ စာပေဟူသည် လက်နှင့် ပြောသော စကားသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်” ဟု ရေးသားခဲ့၏။ ကိလိ၌ဖြစ်နေသည်ကို အများနားလည်လွယ်အောင် ပရိဟာရပြု၍ အနက်ဖော်သည်မှာ လွန်စွာနှစ်လိုဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

အထက်တွင် ဆိုခဲ့သော သဘောသွားများအတိုင်း စာပေထဲသို့ စကားပြေအဖွဲ့ဝင်ရောက်လာသောအခါ စကားပြေသည် တည်တံ့ခိုင်မာ၍ ခုံညားလာလေသည်။

မြန်မာစကားပြေ၊ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစာပေ ဟူသည်တို့သည် အဘယ်ကာလကစ၍ ပေါ်ပါသနည်း။ မြန်မာ့သမိုင်းဦးကို ပြုစုကြသော အခါ တကောင်းခေတ်၊ သရေခေတ္တရာခေတ်၊ ပုဂံခေတ်ဟူ၍ ခေတ်သုံးခေတ် ခွဲခြား၍ ပြကြ၏။ မြန်မာအစ တကောင်းကဟူ၍ ဆိုရိုးရှိ၏။ သို့သော် တကောင်းခေတ်သည် မြေထဲတွင် နစ်မြုပ်၍ နေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်က မြေကြီးကို “တူးကြ၊ ဆွကြ၊ ရှာဖွေကြ” ဟု မှာခဲ့၏။ တူးဆွ၍ သုတေသနပြုနေကြသောကြောင့် တကောင်းခေတ်နှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို တစ်စတစ်စနှင့် တွေ့လာကြပြီ။ သို့သော် ထိုခေတ်ကရေးသော၊ ထွင်းသော မြန်မာစာ၏အစကို ရှာမတွေ့သေးချေ။ သရေခေတ္တရာခေတ်သို့ ရောက်သောအခါ၌မူကား ပျူစာ အရေးအသားတို့ကို တွေ့ကြရ၏။

ပျူစာဟူသည်မှာ အကြမ်းအားဖြင့် ခရစ် ၅ နှင့် ၆ ရာစုအကြားတွင် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း ကဒံဗမှလာသော အက္ခရာတို့ကို သိမ်းသွင်းယူငင်ရေးမှတ်သောစာဖြစ်၏။ ကဒံဗအက္ခရာတို့ကို ပျူဇာတ်သွင်းခြင်းဖြစ်၍ ယင်းဇာတ်သွင်းထားသော အက္ခရာတို့ဖြင့် ရေးသောစာကို ပျူစာ

ဟူ၍ပင် ခေါ်ရသည်။

ထိုခေတ်တွင် ပါဠိ လွမ်းမိုး၏။ ပြည်ခရိုင် မှော်ဇာမြို့အနီး မောင်းကန်ရွာတွင် တူးဖော်ရရှိသော ရွှေပြားနှစ်ချပ်တွင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်၏ အနှစ်ချုပ်ကို “ယေဓမ္မ ဟေတုပ္ပဘဝါတေသံ ဟေတုံ” အစချီသော ဂါထာတို့ဖြင့် ရေးမှတ်ထား ကြောင်းတွေ့ရ၏။ ယင်းဘုရားဟောဓမ္မခဏ်တို့ကို ပါဠိမှယူ၍ ပျူစာဖြင့် ရေးသားထား၏။ သို့သော် ပါဠိမဖက်ပျူဘာသာသက်သက်ဖြင့် သမိုင်း မှတ်တမ်းများကို များများရှာမတွေ့နိုင်သေးသောကြောင့် ပျူစကားပျူစာ တို့၏ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ကျွန်ုပ်တို့ အလုံးစုံမသိကြသေးချေ။ နောင်တွင် ဆိုလတ္တံ့သော ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကို မှီး၍သာလျှင် ပျူဘာသာ စကားကို အကဲခတ်နိုင်သမျှ အကဲခတ်၍ ယနေ့တိုင် ဆက်လက်ရှာဖွေလေ့လာနေကြသည်။

အဆိုပါတကောင်းခေတ်၊ သရေခေတ္တရာခေတ်တို့တွင် မြန်မာ အက္ခရာ၊ မြန်မာစာပေါ်နှင့်ပြီဟု အတပ်ဆိုရန်အလို့ငှာ သဗ္ဗကအထောက် အထားမရှိချေ။ ဦးဝန် (မင်းသုဝဏ်) ၏ အဆိုအရ မြန်မာတို့အကြောင်း ကို စတင်တွေ့ရှိသောအခါ ဗမာတို့သည် ပျူအမျိုးသား၊ မွန်အမျိုးသား များနှင့်သာမက အခြားသော ကရင်၊ ကမ်းယံ၊ စကြမ်၊ လဝ၊ သက်၊ ရှမ်းစသော တိုင်းရင်းသားတို့နှင့် ထွေးရောယှက်တင်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ နေကြပြီဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ ထိုစဉ်က ပျူနှင့်မွန်တို့သည် မြန်မာ့ယဉ် ကျေးမှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဖြစ်စဉ်၌ အလွန်အရေးပါသော တိုင်းရင်းသား များ ဖြစ်သည်။ သမိုင်းတွင် တကောင်းခေတ်နှင့် သရေခေတ္တရာခေတ်မှ လွန်၍ ပုဂံပြည်ကြီးကို တည်ဆောက်ကြသောအခါ မြန်မာစကား၊ မြန်မာ စာ၊ မြန်မာစာပေထွန်းကားရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်းတို့ထံမှ အတုယူဖွယ်တို့ကိုယူ၍ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကိုလည်း တည်ဆောက်ခဲ့ကြ

ပေလိမ့်မည်။

ဤအချက်ကို ဆင်ခြင်ပြန်လျှင် မြန်မာအက္ခရာ မြန်မာစာတို့ကို ထိုတကောင်းခေတ်၊ သရေခေတ္တရာခေတ်တို့၌ မျက်ဝါးထင်ထင် မတွေ့ မမြင်ရသေးဟု ဆိုသော်ငြားလည်း အဆိုပါ ခေတ်နှစ်ခုကို ရွှေ့လျားနေ သော ကာလတစ်ခုခုတွင်မူကား မြန်မာအက္ခရာ၊ မြန်မာစာတို့ ပေါ်ပေါက် ရန် အထောက်အကူပြုနေသော ကြိုးပမ်းနေသူများကား ရှိခဲ့လိမ့်မည်ဟု ဆိုနိုင်ရာသည်။

ပျူအရေးအသားကို အကြမ်းအားဖြင့် ခရစ် ၆ ရာစုခေတ်ဦး၌ တွေ့ရသည်ဟု မှတ်ယူလျက်ရှိကြသည်။ ယခင်က မြစေတီကျောက်စာ ဟု မှတ်သားခဲ့သော ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကား ခရစ်နှစ် ၁၁၁၂ ခုနှစ် တွင် ရေးထိုးသော ကျောက်စာဖြစ်သည်။ ပျူအရေးအသားပေါ်သောနှစ် နှင့် မြန်မာစာ အရေးအသားပေါ်သောနှစ်ကာလ အကွာအဝေးကို ကြည့် လျှင် နှစ်ပေါင်းငါးရာကျော်ခြောက်ရာမျှ ခြားသည်။

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကို လေ့လာ၍ ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင် က ထိုကျောက်စာထိုးချိန်က ဗမာဘာသာသည် အရေးအသား၌ သင် စာမျှသာ ရှိလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ ဤခန့်မှန်းချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံသည့်တိုင်အောင် တကယ်တမ်း စနစ်တကျ အပြန်အလှန် လေ့လာကြည့်လျှင် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၏ အထုံးအဖွဲ့သည် အတော် ပင် အဆင့်အတန်းမြင့်သည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာမှာ ဗမာဘာသာ၌ သင်စာဆိုရငြားသော်လည်း ထိုဗမာစာ အရေးအသားကို လေ့ကျင့်လာခဲ့ပုံမှာ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ပေါက် ရောက်ခဲ့သော အဆင့်အတန်းမျိုး မဟုတ်၊ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာနှစ်ရာ လေ့ကျင့်လာ၍ ရောက်ခဲ့သော အဆင့်အတန်းမျိုးဖြစ်သည်ဟု ယူဆ သော် ရနိုင်ပါလိမ့်မည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သမိုင်းဦးတွင် ဘာသာ

စကားတစ်ခု တည်တံ့ခိုင်မာအောင် တိုင်းရင်းသားတို့က ဆောင်ရွက်ရ သည့်လုပ်ငန်းမှာ နေ့ချင်းညချင်း အကောင်အထည်ပေါ်နိုင်သော လုပ်ငန်း မျိုး မဟုတ်ချေ။ အင်္ဂလိပ်ဥရောပစာပေတို့တွင် စာပေခေတ်ဟောင်းမှ စာပေခေတ်လယ်သို့ ကူးပြောင်းသောကာလသည် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ နှစ်ရာမက ကြာသည်။ ယခုရောက်ဆဲခေတ်ကိုပင် ပြန်ကြည့်ပါ။ ကျွန်ုပ် တို့၏စာပေတွင် မြန်မာမင်းလက်ထက် စကားပြေမှ ယခုခေတ်သစ် စကားပြေအဖြစ်သို့ ရွေ့လျားလာရသည်မှာ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာမျှကြာ သည်။ ပုံစံပြရလျှင် ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ စကားပြေအဖွဲ့မျိုးမှ ယနေ့ ရောက်ရှိနေသော ကာလပေါ်စကားပြေအဖွဲ့မျိုးသို့ ရွေ့လျားခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာမျှ ရှိသည်။ ပုံနှိပ်စက်ဖြင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေနေသော ခေတ်အတွင်း ဤမျှရွေ့လျားလာခြင်းကိုပင် မြန်သည်ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။ သရေခေတ္တရာခေတ်၊ ပုဂံခေတ်တို့တွင် နောင်လာနောင်သား မှတ်စရာ ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်ခဲ့ရပုံနှင့် ပြန်လည် အောက်မေ့စဉ်းစားကြည့် လျှင် နှေးနှေးမှန်မှန် တိုးတက်ရွေ့လျားလာရသည်မှာ နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာ မက ကြာချင်လည်း ကြာလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာသည် ဗမာဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးလာပုံကိုကြည့်၍ 'သင်စ' မျှသာ ရှိလိမ့်မည်ဟု ဆိုရစေကာမူ ထိုမျှ အက္ခရာပုဒ်ပါ၌ နေသားတကျဖြစ်အောင် တိုးတက်လာသော နှစ်ပရိစ္ဆေဒ မှာ ခရစ်နှစ် ၁၁၁၂ ခုနှစ်ထက်အလျင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်လျက် နေပေလိမ့်မည်။

ဤအချက်ကို မှန်းဆကြည့်ဖို့ရာ ခရစ် ၈၃၂ ခုနှစ်တွင် ယခုခေတ် ယူနန်ပြည်နယ်ထဲတွင် ကျရောက်ခဲ့သော နန်ချောင်မင်းက သရေ ခေတ္တရာကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြသဖြင့် သရေခေတ္တရာမင်းဆက်ပြတ် ခဲ့သည့် အရေးအခင်းကို ပြန်လှန်သုံးသပ်ကြရလိမ့်မည်။ စင်စစ် နန္ဒီ

ချောင်မင်းသည် မွန်ဒေသ သထုံပြည်အထိ ကျူးကျော်ခဲ့၏။ နန်ချောင်
 မင်းဆုတ်ခွာသွားသောအခါ မွန်တို့သည် သထုံပြည်၌ ပြန်လည်စုစည်း
 မိကြသည်။ သို့သော် ပျူတို့ကား သုံးပန်းအဖြစ် အဖမ်းခံကြရသည့်အပြင်
 အုပ်စုကွဲ၍ ရခိုင်ပြည်ဘက်အထိ ကစဉ့်ကလျားပြေးလွှားခဲ့ကြ၏။ အချို့
 လည်း မွန်တို့နှင့် ရောယှက်နေထိုင်ကြရသည်။ အချို့ကား ပုဂံပြည်
 တည်ထောင်သောအခါ ပုဂံ၌ မြန်မာတို့နှင့်အတူ နေထိုင်ကြရသည်။
 ဤကဲ့သို့ ကစဉ့်ကလျားဖြစ်ရသောအခြေအနေတွင် ပါဠိပိဋကစာပေနှင့်
 ဖွံ့ဖြိုးခဲ့သော သရေခေတ္တရာသား ပျူအမျိုးသားတို့သည် ပါဠိနှင့်ယှဉ်၍
 ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သော မိမိတို့၏ စာပေများကို ဆက်လက်တည်တံ့အောင်
 မပြုနိုင်ခဲ့ဟူ၍ ယူဆရလိမ့်မည်။ မြန်မာတို့ကား ပျူကိုမှီ၍ ရအပ်သော
 ပါဠိယဉ်ကျေးမှုမှတစ်ဆင့် မြန်မာစာပေကို ပြုစုပျိုးထောင်ရန် အခွင့်
 အလမ်းမသာ ဖြစ်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။

ပျူနှင့်မြန်မာတို့က စာပေယဉ်ကျေးမှုအရာ၌ ပါဠိသာမကသက္ကတ
 ကိုပါ ဦးထိပ်ပန်ဆင်၍ ပြုစုပျိုးထောင်သည်မှာ ကမ္ဘာ့သမိုင်း၏ ဖြစ်မြဲ
 ဓမ္မတာပေတည်း။ ဥရောပတွင် တိုင်းရင်းသားတို့၏ စာပေယဉ်ကျေးမှု
 သည် ဂရိနှင့်လက်တင်စာပေကျမ်းဂန်တို့မှ အစပြုသည်။ လက်တင်
 ဘာသာ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြီးကျယ်လာသောခေတ်တွင် လက်တင်ဘာသာ
 ဖြင့် သင်အံ့လေ့ကျက်ရသော ကျမ်းစာသည်သာလျှင် စာပေအရာမြောက်
 သည်။ တိုင်းရင်းသားအသီးသီးတို့၏ စကားနှင့်စာတို့မှာ ဂန္ထဝင်စာရင်း
 ထဲ မဝင်ချေ။ ထိုသဘောအတိုင်းပင် ပျူစကား၊ ပျူစာ၊ မြန်မာစကား၊
 မြန်မာစာတို့သည် ဂန္ထဝင်မြောက် မဟုတ်သောကြောင့် ပျူတို့အဖို့ ပါဠိ
 စာပေသည် အဓိကဖြစ်သည်။ ထိုအစဉ်ကိုလိုက်၍ မြန်မာတို့ကလည်း
 ထိုပျူခေတ်ကပင်လျှင် ပါဠိကို အဓိကထား၍ လိုက်စားကောင်း လိုက်စား
 ခဲ့ကြလိမ့်မည်။ သို့သော် သရေခေတ္တရာကပျက်၍ ပုဂံပြည်ကို ထူထောင်

စကာလတွင် ပါဠိကိုလည်း မြန်မာတို့ များစွာ အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်နေပုံကို သမိုင်းအထောက်အထားများ၌ ရှာတွေ့ရန် အလွန်ခဲယဉ်းသည်။

သို့သော် ခရစ် ၁၁၁၂ ခုတွင် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကို ထုပြီး နောက် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့်အကြာ ၁၁၅၄ ခုနှစ်တွင် နရပတိစည်သူမင်း၏ ဆရာဖြစ်သော အဂ္ဂဝံသမထေရ်စီရင်သည့် သဒ္ဒနိတိကျမ်း သီဟိုဠ်ကျွန်း သို့ တိုင်အောင် ကျော်စောခဲ့၏။ ထိုခေတ် ထိုအချိန်က ပုဂံပြည်သား ရဟန်းရှင် လူတို့သည် ပါဠိ၌ ထိုမျှ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသည်မှန်လျှင် မြန်မာဘာသာနှင့်ရှိသော ရိုးရာတေးကဗျာ၊ ရိုးရာပုံပြင်စသည်တို့၌လည်း ယုတ်စွာအဆုံး ပေရွက်ထန်းရွက်တို့၌ အမှတ်အသားပြုကောင်း ပြုခဲ့ကြ လိမ့်မည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ ပါဠိဘာသာဖြင့် ပိဋကစာပေတို့ကို ရေးသားနိုင် သော မြန်မာလူမျိုးသည် မိမိ၏ တိုင်းရင်းသားမြန်မာစာကိုလည်း ရေး တတ်ပေလိမ့်မည်။ မြန်မာစာသည် ပါဠိလောက် အရာမဝင်၍သော် လည်းကောင်း၊ သရေခေတ္တရာ ပျက်သည့်အချိန်က ရုတ်တရက်မသေ နိုင်၍လည်းကောင်း မြန်မာစာ အမှတ်အသားများ နှောင်းလူတို့အတွက် မကျန်ရစ်ဟု တွေးဆကြည့်သော် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သို့သော် ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့မျက်မြင်ထင်ရှားတွေ့ရှိနေသော ရှေးဦး အမှတ်အသားကိုပင်လျှင် မူတည်၍ ပြောရလျှင် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ ခေတ်မှစ၍ မြန်မာစကားပြေအရေးအသားကို ခြေရာကောက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ယင်းကျောက်စာ၏ ထူးခြားချက်မှာ ရာဇကုမာရ်၏ကောင်းမှု တည်းဟူသော အကြောင်းရပ်တစ်ခုတည်းကို ပါဠိဘာသာ၊ မြန်မာ ဘာသာ၊ မွန်ဘာသာ၊ ပျူဘာသာတို့ဖြင့် ရေးသားထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဘာသာလေးမျိုးကို ဘာသာပြန်ရာ၌ အဘော်လေးမျိုး မထွေမပြား အနက်အဓိပ္ပာယ် အတူတူချည်းပင်ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ပါဠိ သည် မြန်မာ၊ မွန်၊ ပျူ လူမျိုးသုံးမျိုးတို့၏ တူညီသော ပင်ရင်းဂန္ထဝင်

စာပေ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာ၊ မွန်စာ၊ ပျူစာတို့ကား တိုင်းရင်းသား လူမျိုးသုံးမျိုးတို့ အသီးသီး လူမျိုးအလိုက် သုံးစွဲသော စာပေဖြစ်သည်။ ဤပါဠိနှင့် တိုင်းရင်းဘာသာသုံးမျိုးတို့ အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေပုံကို ပြသနိုင်သော သမိုင်းဆိုင်ရာ သဘောတရားမှာ လွန်စွာထူးသည်။ ဤအချက်ကို ထောက်ရှု၍လည်း ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာပေါ်သော ခရစ် ၁၁၁၂ (သက္ကရာဇ် ၄၇၄) ခုနှစ်ထက် နှစ်ပေါင်းများစွာ စော၍ မြန်မာအက္ခရာ၊ မြန်မာစာသည် ပေါ်နှင့်ပါပြီဟု အလွယ်တကူပင် ပြောနိုင်စရာအကြောင်း ရှိသည်။

ခရစ် ၉၀၀ မှာ စခဲ့သလော၊ ၈၀၀ မှာ စခဲ့သလော၊ ၇၀၀ မှာ စခဲ့သလောဟူသော အချက်ကိုမူကား အပ်ချမပ်ချ ပြောနိုင်ကြမည် မဟုတ်။ သို့သော် တူးရင်းဆွဲရင်း ရှာဖွေရင်းနှင့် နှောင်းလူတို့ အချက်အလက်သစ် တစ်ခုကို ရခဲ့ပါလျှင် မြန်မာစာသည် သရေခေတ္တရာပျက်သောခေတ်တွင် အားယူ၍ ထလာပါသည်ဟု ပြဆိုနိုင်သောအခြေသို့ ဆိုက်လာနိုင်လိမ့်မည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် အရေးကြီးသော မြစေတီကျောက်စာဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဂူပြောက်ကြီးကျောက်စာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာဟူ၍လည်းကောင်း သုံးမည်ရကျောက်စာကို ယခုခေတ်ရေးနည်းအတိုင်း အောက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ သတင်းစာအတွက် စာမျက်နှာကိုး၌ အရေးမကြီးသော စာသားအချို့ကိုဖယ်၍ တင်ပြလိုက်ပါသည်။ ဖတ်ရာ၌ အမြင်ရှင်းအောင် တစ်ဝါကျစာတစ်ကြောင်းစီ၍ ပြပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် ရှေးရေးထုံးကို ခေတ်ရေး ထုံးအတိုင်း ရေးပြသော်လည်း အချို့သော ဝေါဟာရတို့၌ ပုဂံခေတ်၏ သဘောကို ပြဆိုရန် မူအတိုင်းလိုက်၍ ရေးပါသည်။

“ဣ” နမောဗုဒ္ဓါယ။ ပုရှာသွင် သာသနာအနှစ် တစ်

ထောင်ခြောက် ရာနှစ်ဆယ်ဟေတ်နှစ် လွန်လေပြီးရကား၊
ဤအရိမာန္တနပုဒ် မည်သုပြည် နှိုက်အား ပြုတော်ဘုဝနာဒိတျ
ဓမ္မရာဇ်မည်သု မင်းဖြစ်၏။

ထိုမင်း၏ ပါယ်မယားတစ်ယောက်သူကား တြိလောက ဝဓဋ္ဌ
သကာဒေဝီမည်၏။

ထိုပါယ်မယားသားတမုလေး ရာဇကုမာရ်မည်၏။

ထိုမင်းကား ကျွန်သုံးရွာတေး ပါယ်မယားအား ပေး၏။

ထိုပါယ်မယားသိမ်ခရကား ထိုပါယ်မယားတန်ဆာနှင့် ထိုကျွန်
သုံးရွာသူနှင့်တေး ထိုပါယ်မယားသားအသား ရာဇကုမာရ် မည်သော
အား မင်းပေးတုံ၏။

ထိုမင်း အနှစ်နှစ်ဆယ်ဟေတ်နှစ် မင်းမူငြိ၍ သိမ်ခမူနာ သု
ရှောင်နှိုက်တေး။

ထိုရာဇကုမာရ်မည်သု ပယ်မယားသား မိမိကို မွေးသော မင်းကြီး
က လည်ဇောဩက်မိရကား ရွှေအတိသုပုရှာသွင် အဆင်းပြု၍ နှပ်လေ
သူ ရှောင်တေး ဤသို့ မိန့်၏။

ဤရွှေပုရှာကား ငသွင်အဖို့ အတို့ကျွန်ပြုသုတေး။

ကျွန်သုံးရွာ အတို့ကျွန်ငသွင် ပေးသုသည်ကား ဤရွှေပုရှာအား
အတို့ကျွန်ပေး၏။

ထိုရှောင်တေးမင်း နှစ်ကျိူရကား ကောင်းလှေင့်တေး ကောင်းလှေင့်
တေး မိန့်၍၏။

သံဂြီမဟာထေရ် x x x x သံဂြီသဃ်သေနဝရပဏ္ဍိတ်ထိုသွင်
တို့ အမှောက်တေး မင်းရေသွန်း၏။

ထိုပြီးရကား ထိုရာဇကုမာရ်မည်သု ပယ်မယားသားထိုရွှေပုရှာ
ထာပနာ၍၏။

ဤအရေအတွက် မုသောကူပြု၏။
 ပြုပြီးရကား ဤကုပုရှာလွတ်သုရှောင်နှိုက်တေး။
 သက်မုနလွန် x x x x ရပါယ် x x x x ဟိန်ဝိုင်တစ်ရွာ၊
 ဤကျန်သုံးရွာ ယူ၍၏။
 ထိုရာဇကုမာရ်မည်သု ပယ်မယာသား ဤကုပုရှာအား ရေသွန်း၏
 ဤသို့မိန့်၏။
 ဤငါ့အမှုကား သဗ္ဗရညုတဉာဏ် ပြညောရအံ့သုအကြောင်း
 ဖြစ်စေတေး။
 ငနောင်အား ငသားလည်းဂေါင်း၊ ငမြေးလည်းဂေါင်း၊ ငအဆွေ
 လည်းဂေါင်း၊ သူတစ်ထူးလည်းဂေါင်း၊ ဤပုရှာအား ငါလှူခ သုကျန်
 အနှိပ်အစက်တေးဟူမူကား အရိမိတ္တရယာပုရှာသွင် အဖူးရစေ။
 အများနားလည်လွယ်အောင် ခက်ဆစ်အချို့တို့ကို အောက်ပါ
 အတိုင်း နမူနာသဘော ဖြေလိုက်ပါသည်။

- ပြီ = သီရိ
- ပုရှာ = ဘုရား
- ဟေတ် = ရှစ်
- သု = သော
- တမု = တမူ
- တေး = တည်း
- သိယ်မုနာသရှောင် = သေအံ့မူးမူးအခါ
- သုရှောင် = သရော၊ သရော်
(ရှေးသရောအခါနှင့် ယှဉ်ကြည့်)
- ကလည်ဇော = ကျေးဇူး

ဩကံမိ	=	အောက်မေ့
ကောင်းလှေင့်တေး	=	ကောင်းလှေင့်တည်း = သာဓု
လွတ်	=	လှူ၊ ပူဇော်
သဗ္ဗရညုတ	=	သဗ္ဗညုတ
ပြညော	=	ပညာ

အထက်ပါကျောက်စာ၌ သတ်ပုံသတ်ညွှန်း အသားမကျသေးဟု ဆိုရသော်လည်း ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းနှင့် ဝါကျထုံးဖွဲ့ခြင်းများမှာ အတော်ပင် အဆင့်အတန်း သင့်တင့်ကောင်းမွန်နေသည်ဟု ကျွန်တော် ယူဆပါသည်။

ဤကျောက်စာ၌ ကျန်စစ်သားမင်း၏ သမိုင်းကြောင်းသည် ထင်ရှား၏။ ကျန်စစ်သားသည် အနော်ရထာမင်း အမျက်ထွက်သဖြင့် ကြောင်ဖြူရပ်၌ ရှောင်တိမ်းနေစဉ် မထီးတူမ သမ္ဘူလနှင့် အကြောင်းပါသည်။ ထို့နောက် အခွင့်သာသောအခါ ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာရှိသော သမ္ဘူလအား သားယောက်ျားမွေးလျှင် ပုဂံပြည်သို့လိုက်ခဲ့ဟု မှာ၍ ပုဂံပြည်သို့ ပြန်လေ၏။ သမ္ဘူလလည်း သားယောက်ျားရ၍ ပုဂံပြည်သို့ လိုက်သွားသောအခါ ကျန်စစ်သားသည် သမ္ဘူလကို ဦးဆောက်ပန်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဝဋ်သကာဒေဝီအမည်ဖြင့် မိဖုရားမြှောက်၏။ ထိုမိဖုရားလွန်သော် သားတော်ရာဇကုမာရ်သည် ဖခမည်းတော်၏ ကျေးဇူးကို အောက်မေ့၍ နာမကျန်းရှိနေသော ခမည်းတော်ကို ရည်စူး၍ ရွှေဆင်းတုဘုရားကို ဌာပနာသော ဂူပြောက်ကြီးဘုရားကို တည်၍ မိမိရရှိသော အမွေကျန်သုံးရွာကို လှူ၏။ ဤကောင်းမှုကို ကျောက်စာထိုး၍ မှတ်တမ်းတင်လေသည်။

အထက်ပါ သမိုင်းအမှတ်အသားကို လေ့လာ၍ ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့သည် သရေခေတ္တရာပျက်ပြီးနောက် ပုဂံပြည်တည်သော နိုင်ငံတော်

အပြောင်းအလဲခေတ်တွင် မြန်မာစကားပြေ၏ အခြေအနေကို အကဲခတ် လျက်ရှိနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ အကဲခတ်ခဲ့ရာ ပျူတို့က ကဒံဗ အက္ခရာကိုယူ၍ ပျူစာဟု ဖန်တီးသကဲ့သို့ ပုဂံပြည်သားတို့က ယေဘုယျ အားဖြင့် ဗြဟ္မိအက္ခရာကို မြန်မာမှုပြု၍ မြန်မာစာကို တီထွင်ကြသည်ဟု ပညာရှင်တို့က ဆိုကြသည်။

ဤဆောင်းပါး၏ အနှစ်ချုပ်မှာ ခရစ် ၆ ရာစုတစ်ဝိုက်၌ ပျူ စာထွန်းကားခဲ့ပြီးနောက် ၁၂ ရာစုအစတွင် ပုဂံပြည်ကြီး စည်ကား တိုးတက်လာသောအခါ မြန်မာစာ ထွန်းကားလာသည်ဟု အကြမ်းအား ဖြင့် မှတ်ရန် ရှိသော်လည်း ၁၂ ရာစုမတိုင်မီ နှစ်ပေါင်းများစွာကပင်လျှင် မြန်မာစာ အရေးအသားများ ပေါ်ပေါက်နေပြီဟု မှန်းဆနိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ သရေခေတ္တရာခေတ်မှ ပုဂံခေတ်သို့ အကူးအပြောင်းကာလတွင် တည်ငြိမ်ခြင်းမရှိသေးသောကြောင့် အနော် ရထာမင်းလက်ထက် သထုံမှ ပုဂံသို့ ပိဋကသုံးပုံရောက်လာသောအခါ မြန်မာအက္ခရာဖြင့် စီရင်သော ပါဠိစာပေသည် လွန်စွာဖွံ့ဖြိုးလာသည်။ ပါဠိစာပေဖွံ့ဖြိုးသော အစဉ်ကိုလိုက်၍ မြန်မာစာအရေးအသားသည် လည်း စနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဆဲ ရှိနေပေလိမ့်မည်။ ယနေ့ရရှိထား သော ရှေးဟောင်းသာဓက သက်သေများအရ ပုဂံခေတ်ဦး၏ စကားပြေ သည် မြန်မာစာပေကို အခိုင်အမာ တည်ဆောက်နိုင်စေရန် ဣန္ဒြေသမ္ပတ္တိ ဖြင့် ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိနေလေပြီဟု ဆိုနိုင်ရာသည်။ ပုဂံခေတ်အတွင်း ဖွံ့ဖြိုးလာသော မြန်မာစကားပြေအကြောင်းကို ဆက်၍တင်ပြလိုပါသည်။

လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ် သတင်းစာ

၂၇-၈-၈၉

၃-၉-၈၉



ပုဂံခေတ်စကားပြေ ၁

မြစေတီကျောက်စာဟုတွင်သော ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ ထိုးသော သက္ကရာဇ် ၄၇၄ (ခရစ် ၁၁၁၂) ခုကို အစွဲပြု၍ မြန်မာစာအရေးအသားသည် ထိုကာလကစတင်၍ ပေါ်ပြီဟု ပြောဆိုကြ၏။ ထိုနှစ်ထက် စောသော ကျောက်စာကို မတွေ့ရသေးသောကြောင့် ထိုနှစ်၏ မရှေးမနှောင်းတွင် မြန်မာစာပေါ်ပြီဟု ယူဆသည်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် လက်ခံသင့်သည်။ သို့သော် ထိုကျောက်စာမထိုးမီ နှစ်ပေါင်းများစွာကပင်လျှင် မြန်မာစာအရေးအသား ရှိခဲ့မည်။

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် ပါသော မြန်မာစကားပြေအရေးအသားသည် ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်း၊ ဝါကျအထုံးအဖွဲ့တို့၌ စကားပြေဖွဲ့စည်းပုံအင်္ဂါရပ်တို့မှာ အတော်ပင်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးနေပြီဟု ခန့်မှန်းနိုင်သော အကြောင်းများရှိသည်။ မြေစမ်းခရမ်းပျိုးဟူသော သဘောဖြင့် မြန်မာစာကို အစပျိုးဆဲဟု ဆိုရသော်လည်း ယင်းသို့ အစပျိုးခဲ့သော ကာလပရိစ္ဆေဒမှာ များစွာကြာမြင့်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ မြန်မာစာပေါ်စခေတ်ဦး၌ ပါဠိသက္ကတတို့သာလျှင် လွှမ်းမိုးနေခဲ့သည်။ ပါဠိသည် ဂန္ထဝင်မြောက်စာပေကျမ်းဂန်ဖြစ်သည်။ ပုဂံပြည်သားတို့သည် ထိုပါဠိကို အပတ်